

EMN

European Migration Network
Európska migračná sieť

SLOVAKIA
SLOVENSKO

Spôsoby nadobúdania občianstva v členských štátoch EÚ - príspevok Slovenskej republiky

Štúdia EMN – Dotazníková forma

december 2019

Financované
Európskou úniou

Štúdia bola spracovaná ako súčasť činností Európskej migračnej siete (European Migration Network – EMN), ktorá poskytuje aktuálne, objektívne, spoľahlivé a porovnateľné informácie o migrácii a azyle na podporu tvorby politík EÚ a jej členských štátov. Činnosť EMN financuje Európska únia (EÚ) a Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (MV SR).

Aktivity EMN sú zamerané na témy súvisiace s migráciou štátnych príslušníkov tretích krajín. Realizujú sa prostredníctvom národných kontaktných bodov v členských štátoch EÚ a v Nórsku v koordinácii s Európskou komisiou (EK), konkrétne Generálnym riaditeľstvom EK pre migráciu a vnútorné záležitosti.

Túto štúdiu zostavila Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM) Bratislava, ktorá je koordinátorom Národného kontaktného bodu EMN v Slovenskej republike (SR). Národný kontaktný bod EMN v SR tvorí Ministerstvo vnútra SR (Úrad hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru, Migračný úrad, odbor zahraničných vecí a európskych záležitostí kancelárie ministra vnútra SR), Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (Odbor medzinárodných vzťahov a európskych záležitostí), Štatistický úrad SR (Sekcia sociálnych štatistík a demografie) a IOM.

Táto štúdia – v dotazníkovej forme bola vypracovaná s finančnou podporou Európskej únie. Názory uvedené v štúdii nemožno pokladať za oficiálne stanovisko Európskej únie. Rovnako nemusia predstavovať názory vlády Slovenskej republiky alebo IOM.

Spracovala: Simona Mészárosová

Národný kontaktný bod Európskej migračnej siete v Slovenskej republike
Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM) – Úrad v SR
Adresa: Grösslingová 35, 811 09 Bratislava
E-mail: ncpslovakia@iom.int
Tel.: +421 2 52 62 33 35
Web: www.emn.sk, www.ec.europa.eu/emn

Predslov

Cieľom štúdie je zmapovať a porovnať rôzne prístupy členských krajín pri získavaní občianstva štátnych príslušníkov tretích krajín. Štúdia sa venuje procesu, podmienkam a požiadavkám nadobudnutia občianstva formou naturalizácie (napr. dĺžke legálneho pobytu, znalosti jazyka, ekonomickej situácii, atď.), funkcii a úlohe občianstva v štáte, ako aj administratívnym postupom vedúcim k určeniu oprávnenosti osoby získať občianstvo. Štúdia mapuje aj možnosti dvojitého (alebo viacnásobného) občianstva. Štúdia obsahovo pokrýva obdobie rokov 2014 – 2019. Štatistické údaje o počtoch osôb nadobúdajúcich štátne občianstvo v členskej krajine pokrývajú obdobie rokov 2014 – 2018.

Príspevok Slovenskej republiky k štúdii bol v tejto dotazníkovej forme vypracovaný Medzinárodnou organizáciou pre migráciu (IOM), ktorá je koordinátorom EMN v SR.

Metodologický prístup jej vypracovania bol založený predovšetkým na sekundárnych zdrojoch: legislatívnych alebo strategických dokumentoch, academickej literatúre, štúdiách, mediálnych výstupoch a internetových stránkach relevantných subjektov. So žiadosťou o poskytnutie podkladov, doplňujúcich informácií a štatistík k vypracovaniu štúdie bolo oslovené Ministerstvo vnútra SR – odbor štátneho občianstva sekcie verejnej správy. Konzultované boli aj iné subjekty ako napr. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR – odbor medzinárodných vzťahov a európskych záležitostí, Združenie miest a obcí Slovenska alebo Migračné informačné centrum Medzinárodnej organizácie pre migráciu (IOM). Pripomienky k štúdii okrem už vyššie spomínaného odboru štátneho občianstva sekcie verejnej správy MV SR poskytol aj Úrad hraničnej a cudzineckej polície P PZ.

Na základe dotazníkovej formy štúdií z členských krajín vypracovala EK súhrnnú správu so zhrnutím hlavných zistení z členských štátov. Dotazníková forma štúdie za SR a súhrnná správa sú dostupné na webovej stránke slovenského Národného kontaktného bodu EMN www.emn.sk.

Zoznam skratiek

ČSSR – Československá socialistická republika

EK – Európska komisia

EMN – Európska migračná sieť

EP – Európsky parlament

EÚ – Európska únia

IOM - Medzinárodná organizácia pre migráciu (International Organization for Migration)

MPSVaR SR – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

MV SR – Ministerstvo vnútra SR

NR SR – Národná rada Slovenskej republiky

o. z. – občianske združenie

PZ – Policajný zbor

P PZ - Prezídium Policajného zboru

SR – Slovenská republika

ZSSR - Zväz sovietskych socialistických republík

Z. z./Zb. – Zbierka zákonov SR

Zhrnutie

Štúdia Európskej migračnej siete (EMN) „*Spôsoby nadobúdania občianstva v členských štátoch EÚ*“ bola vybratá na vypracovanie Riadiacim výborom EMN v rámci pracovného programu na rok 2019. Štúdiu v dotazníkovej forme vypracováva členský štát EÚ na základe spoločnej špecifikácie – otázok uvedených v texte nižšie. Z národných štúdií Európska komisia (EK) zostavuje súhrnnú správu, zhrňujúcu hlavné zistenia z členských štátov.

Cieľovou skupinou štúdie sú štátni príslušníci tretích krajín, ktorí do členskej krajiny prišli ako tzv. „prvá generácia“ migrantov a nadobudli občianstvo členskej krajiny EÚ, tzn. druhá a ani tretia generácia migrantov nemá byť do štúdie zahrnutá (pokiaľ je to možné).

V súlade so špecifikáciou štúdie sa aj príspevok SR venuje cieľovej skupine štátnych príslušníkov tretích krajín. Avšak v tomto kontexte treba vysvetliť, že legislatíva SR o nadobudnutí štátneho občianstva sa vzťahuje na všetkých cudzincov, ktorí nie sú občanmi SR - t. j. aj na občanov EÚ, a preto všetky podmienky a procesy v rámci konania sú pre všetkých cudzincov rovnaké.

Prvá kapitola sa venuje legislatívnemu a politickému rámcu štátneho občianstva SR, možnostiam jeho nadobudnutia, ako aj verejným alebo parlamentným diskusiám na túto tému. Základnými legislatívnymi dokumentmi, ktoré upravujú podmienky a náležitosti udeľovania štátneho občianstva sú Ústava SR, zákon o štátnom občianstve SR a Nariadenie ministerstva vnútra SR č. 1/2015 o udeľovaní štátneho občianstva Slovenskej republiky z osobitných dôvodov. Táto časť tiež v krátkosti pojednáva o legislatívnych zmenách za obdobie rokov 2014 – 2018, pričom posledné 2 novelizácie z rokov 2018 – 2019 súviseli predovšetkým so znižovaním administratívnej a byrokratickej záťaže. V kapitole sú tiež vysvetlené základné princípy, na ktorých je postavené chápanie štátneho občianstva v SR, ktorými sú zmiešaný princíp *ius soli* a *ius sanguinis* v zmysle využitia výhod oboch princípov a korigovania nedostatkov hlavného princípu použitím vedľajšieho princípu ako podporného. V súčasnosti je možné nadobudnúť štátne občianstvo SR narodením, osvojením alebo udelením. Táto štúdia sa zaoberá len tretím spôsobom nadobudnutia štátneho občianstva SR – udelením. Nadobudnutie štátneho občianstva SR nie je prioritnou témou parlamentných, mediálnych ani verejných diskusií. Téma rezonovala najmä v súvislosti so stratou štátneho občianstva SR pri dobrovoľnom nadobudnutí cudzieho štátneho občianstva na základe výslovného prejavu vôle v spojitosti s dvojakým občianstvom.

Druhá kapitola sa venuje podmienkam a kritériám oprávnenosti udelenia štátneho občianstva SR na základe zákona o štátnom občianstve SR. Štátne občianstvo možno udeliť len osobe, ktorá ich spĺňa, t. j. má na území SR nepretržitý trvalý pobyt aspoň 8 rokov pred podaním žiadosti, je bezúhonná a nebol jej udelený trest vyhostenia, nie je proti nej vedené trestné stíhanie, konanie o administratívnom vyhostení, o odňatie azylu, vydávacie konanie ani konanie o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu, preukáže ovládanie slovenského jazyka slovom i písmom a plní si ďalšie povinnosti vyplývajúce zo zákona. Z týchto podmienok zákon uvádza aj výnimky pre niektoré kategórie osôb, napr. pre azylantov, pre manžela/manželku štátneho občana SR alebo pre niektoré kategórie maloletých a pod.

Tretia časť pojednáva o procesných záležitostiach v konaní o udelenie štátneho občianstva SR, vrátane odvolania, ako aj o lehotách a poplatkoch. Samotné konanie o udelenie štátneho občianstva SR sa začína osobným doručením žiadosti na okresný úrad v sídle kraja (na odbor všeobecnej vnútornej správy), diplomatickú misiu alebo konzulárny úrad SR. Končí sa povinným zložením sľuby a prevzatím listiny o udelení štátneho občianstva alebo dňom právoplatnosti vydaného rozhodnutia o neudelení štátneho občianstva. Pri posudzovaní žiadosti o udelenie štátneho občianstva sa prihliada na sociálnu a ekonomickú situáciu žiadateľa a taktiež na verejný záujem a osobitne na bezpečnostné hľadisko. Pri rozhodovaní Ministerstvo vnútra SR postupuje na základe podmienenej voľnej úvahy. Na udelenie občianstva SR neexistuje právny nárok. Ministerstvo vnútra SR má rozhodnúť vo veci v zákonnej lehote do 24 mesiacov od doručenia žiadosti. Táto lehota však neplynie počas doručovania vyžiadovaných stanovísk správnym orgánom potrebných na rozhodnutie vo veci. Medzi najčastejšie dôvody neudelenia občianstva patrí nedostatočná znalosť jazyka, zápis v registri trestov, nedostatočná dĺžka pobytu a ďalšie. Voči ešte neprávoplatnému rozhodnutiu o zamietnutí žiadosti o udelenie štátneho občianstva má žiadateľ možnosť podať do 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia riadny opravný prostriedok, a tým je rozklad. Poplatok za udelenie štátneho občianstva SR osobe nad 18 rokov je 700 EUR.

Štvrtá časť sa zaoberá dvojakým štátnym občianstvom. Legislatíva SR vo všeobecnosti povoľuje dvojaké občianstvo. Existujú však špecifiká vyplývajúce zo zákona, ktorých dôsledkom môže byť

strata občianstva SR za určitých okolností. Z toho vyplýva, že dvojaké občianstvo nie je zakázané a osoba sa nemusí vzdať svojho pôvodného občianstva na to, aby mohla prijať občianstvo SR (s výnimkou občanov Ruskej federácie). Ak však osoba dobrovoľne nadobudne cudzie štátne občianstvo na základe výslovného prejavu vôle, dňom vykonania tohto prejavu vôle stráca štátne občianstvo SR. Ten, kto stráca týmto spôsobom štátne občianstvo, je povinný túto skutočnosť oznámiť okresnému úradu v sídle kraja. Výnimku z tohto pravidla uvádza zákon v dvoch prípadoch – a to pri nadobudnutí cudzieho štátneho občianstva na základe manželstva alebo narodením.

Piata časť sa zaoberá občianstvom v kontexte integrácie, podporou „nových“ štátnych občanov, rozdielmi v právach občanov SR a cudzincov s trvalým pobytom v SR a integráciou nových občanov SR na trh práce. Nadobudnutie štátneho občianstva SR je považované za završenie procesu integrácie cudzincov v SR. SR v Integračnej politike SR podporuje cudzincov v integračnom procese a má záujem vytvárať čo najvhodnejšie podmienky pre ich život na území Slovenska a následne uľahčovať život ako naturalizovaným občanom. Ako naturalizovaný občan SR osoba získava viac práv predovšetkým v oblasti občianskych práv (po splnení základných podmienok vyplývajúcich zo zákona majú pasívne aj aktívne právo vo voľbách do Národnej rady SR, v prezidentských voľbách, voľbách do Európskeho parlamentu), zatiaľ čo cudzinci s registrovaným pobytom v SR majú možnosť voliť len v komunálnych voľbách a voľbách do orgánov samosprávnych krajov, pokiaľ majú trvalý pobyt v danej obci. Taktiež majú možnosť uchádzať sa o prijatie do štátnej služby aj v oblastiach, ktoré sú zákonom vyhradené len pre občanov SR.

Na základe dostupných štatistických údajov možno konštatovať, že počty naturalizovaných cudzincov v SR sa za posledných 5 rokov držia stabilne na relatívne nízkej úrovni. V roku 2014 bolo udelené štátne občianstvo 305 osobám. V 2015 sa tento počet zvýšil na 316, a na tomto čísle zotrval aj v roku 2016. V roku 2017 stúpol na 479, pričom v roku 2018 sa ustálil na 381. Najčastejším pôvodným alebo prvým občianstvom osôb, ktorým bolo udelené štátne občianstvo SR za rok 2018, bolo srbské, ukrajinské a vietnamské. Štatistické údaje však nebolo možné rozdeliť podľa spôsobov/dôvodov nadobudnutia štátneho občianstva SR v jednotlivých rokoch, nakoľko sa tento typ údajov nezbiera.

Kapitola 1: Právny a politický rámec

O1. Z pohľadu medzinárodného práva, je vaša krajina zmluvnou stranou:

a) Dohovoru OSN o znižovaní počtu osôb bez štátnej príslušnosti z roku 1961?

Áno.

Nie. Uvedte dôvody:

b) Európskeho dohovoru o občianstve z roku 1997?

Áno.

Nie. Uvedte dôvody:

O2. Aké sú vo vašom členskom štáte najdôležitejšie právne nástroje, ktoré ustanovujú nadobudnutie občianstva pre štátnych príslušníkov tretích krajín? Napr. je nadobudnutie občianstva stanovené ústavou?

Inštitút štátneho občianstva SR je zakotvený v Ústave Slovenskej republiky¹, ktorá obsahuje nasledovné ustanovenia:

Čl. 5

(1) Nadobúdanie a stratu štátneho občianstva Slovenskej republiky ustanoví zákon.

(2) Nikomu nemožno odňať štátne občianstvo Slovenskej republiky proti jeho vôli.

Ústava SR teda neuvádza detailnú úpravu štátneho občianstva, odkazuje na osobitný zákon, ktorým je v tomto prípade zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnom občianstve“)². Tento zákon upravuje podmienky nadobúdania a straty štátneho občianstva SR, osvedčovania štátneho občianstva, ako aj priestupky na úseku štátneho občianstva SR.³ Vykonávanie zákona o štátnom občianstve SR je v gescii Ministerstva vnútra SR.

Na zabezpečenie jednotného postupu útvarov v pôsobnosti Ministerstva vnútra SR bolo vydané Nariadenie Ministerstva vnútra SR č. 1/2015 o udeľovaní štátneho občianstva Slovenskej republiky z osobitných dôvodov. Toto nariadenie ustanovuje, čo sú osobitné dôvody pre udelenie štátneho občianstva a iné dôvody v záujme SR. Za iné dôvody v záujme SR sa považuje skutočnosť, ktorej existencia má zásadný význam pre spoločnosť a jej zohľadnenie je z hľadiska úloh štátu oprávneným záujmom Slovenskej republiky – ide najmä o zlučenie rodiny, zdravotné dôvody, humanitárne dôvody a o skutočnosť, že žiadateľom je bývalý štátny občan Slovenskej republiky. Nariadenie ďalej upravuje postup orgánov v tomto konaní od podania žiadosti až po rozhodnutie.⁴

Pre účel tejto štúdie je dôležité spomenúť, že SR rozlišuje v oblasti práv a povinností fyzických osôb tzv. dvojaký právny režim, založený na právnom vzťahu danej osoby k štátu pobytu, a to buď osoby so špecifickým právnym vzťahom – štátni občania SR, alebo osoby, ktoré takýto vzťah nemajú – cudzinci, ktorí sú občanmi iného štátu (bez ohľadu na to, či ide o občanov iných členských štátov EÚ, alebo občanov tretích krajín) alebo apoliti/apatridi – osoby bez štátnej príslušnosti.⁵

O3. Uskutočnili sa v posledných rokoch vo vašej krajine legislatívne zmeny alebo zmeny v politikách v oblasti udeľovania občianstva, ktoré by významným spôsobom zmenili postup alebo podmienky na udelenie občianstva pre štátnych príslušníkov tretích krajín? ⁶ Ak áno,

¹ Ústava Slovenskej republiky z 1. septembra 1992 č. 460/1992 Zb., čl. 5 ods. 1) a 2).

² Ústavným východiskom pre prijatie tohto osobitného zákona bol okrem Ústavy SR aj ústavný zákon č. 542/1992 Zb. o zániku Českej a Slovenskej Federatívnej republiky.

³ SVÁK, J., CIBUĽKA, L., KLÍMA, K.: Ústavné právo Slovenskej republiky. 2. vydanie. Bratislava, BVŠP, 2009, s. 278;

PALÚŠ, I., SOMOROVÁ, L.: Štátne právo Slovenskej republiky. 2. vydanie. Košice, UPJŠ, 2008, s. 107.

⁴ Zdroj: Nariadenie MV SR č. 1/2015, Dotazník MV SR.

⁵ PALÚŠ, I., SOMOROVÁ, L.: Štátne právo Slovenskej republiky. 2. vydanie. Košice, UPJŠ, 2008, s. 102.

⁶ V kontexte tejto štúdie je cieľom identifikovať a zhodnotiť potenciálne zmeny, ktoré nastali za posledných päť rokov, takže uvedené informácie pokrývajú obdobie rokov 2014 – 2019. Ak nastali významné zmeny v roku 2013 a majú vplyv na posledné obdobie, tieto informácie sú tu takisto uvedené.

čo boli hlavné dôvody takejto zmeny? (napr. EÚ/národná judikatúra, zmeny v iných aspektoch (národného) migračného práva alebo politiky atď.)

Áno.

Nie.

Zákon o štátnom občianstve SR bol celkovo novelizovaný 13-krát. Posledné dve novely za obdobie rokov 2018 – 2019 súviseli so znižovaním administratívnej záťaže, informatizáciou a prijatím tzv. zákona proti byrokracii⁷. Novela z obdobia roku 2015 súvisela s novelizovaním zákona o azyle⁸ a zaviedla len drobné zmeny.⁹

04. Vyskytli sa v nedávnom období vo vašom členskom štáte diskusie alebo sporné otázky ohľadom štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú držiteľmi alebo im bolo udelené štátne občianstvo? Ak áno, týkali sa tieto diskusie aj nadobudnutia práv vyplývajúcich z občianstva EÚ (napr. volebné právo, právo na slobodu pohybu vrátane pracovnej mobility, právo na konzulárnu ochranu a práva na ochranu atď.)? Uvedte, na akej úrovni sa viedli takéto diskusie (napr. na úrovni politiky, v médiách, široká verejnosť).

Áno.

Nie.

Téma štátneho občianstva SR vo vzťahu k štátnym príslušníkom tretích krajín nebola v uvedenom období súčasťou politickej alebo mediálnej diskusie.

Niekoľkokrát sa na parlamentnej úrovni otvorila téma dvojakeho občianstva.¹⁰ Vo väčšine prípadov diskusia súvisela so snahou o zmenu novely zákona o štátnom občianstve z roku 2010, ktorú NR SR prijala ako reakciu na maďarskú novelu zákona o maďarskom občianstve súvisiacu so zjednodušením udeľovania dvojakeho občianstva zahraničným Maďarom. Naposledy sa poslanci NR SR venovali tejto téme v marci 2019, keď bol predložený návrh novely zákona o štátnom občianstve SR, pričom ďalším z argumentov za zrušenie úpravy z roku 2010 bolo aj postavenie Slovákov vo Veľkej Británii v súvislosti s očakávaným odchodom Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie (brexit).¹¹

05. Rozlišuje sa vo vašom členskom štáte z právneho hľadiska medzi anglickými pojmami „nationality“ a „citizenship“? Ak áno, uvedte rozdiely.

*Pozn.: Oba pojmy v anglickom význame označujú „občianstvo“.

Áno.

Nie.

Hoci právny poriadok SR neobsahuje explicitne definíciu pojmu štátne občianstvo, spravidla je definované ako (relatívne) časovo trvalý a miestne neobmedzený právny vzťah fyzickej osoby a SR,

⁷ Zákon č. 177/2018 Z. z. o niektorých opatreniach na znižovanie administratívnej záťaže využívaním informačných systémov verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon proti byrokracii).

⁸ Zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

⁹ Napr. § 15 ods. 3): Právne úkony vykonávané orgánom verejnej moci, fyzickou osobou a právnickou osobou v konaní podľa tohto zákona sa vykonávajú výlučne v listinnej podobe.

¹⁰ Vo väčšine prípadov však diskusia súvisela so snahou o zmenu novely zákona o štátnom občianstve z roku 2010, ktorú NR SR prijala ako reakciu na maďarskú novelu zákona o maďarskom občianstve súvisiacu so zjednodušením udeľovania dvojakeho občianstva zahraničným Maďarom. (Zákon č. 250/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.)

¹¹ Dôvodová správa k Návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a o zmene zákona č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, dostupná na: <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=464105> (citované dňa 30. 10. 2019).

ktorého obsahom je súbor vzájomných práv a povinností stanovených právnym poriadkom SR.¹² V tomto zmysle sú anglické pojmy „citizenship“ a „nationality“ považované za synonymá.¹³

O6. Je nadobudnutie občianstva vo vašom členskom štáte založené na princípe *ius sanguinis*, *ius soli*, na kombinácii týchto dvoch princíпов, alebo na inom princípe?

- Ius sanguinis*.
- Ius soli*.
- Výhradne *ius soli*.
- Ius soli* podmiennečne.¹⁴
- Automatické dvojnásobné *ius soli*.¹⁵
- Podmiennečné dvojnásobné *ius soli*.¹⁶
- Kombinácia *ius soli* a *sanguinis*.

Slovenská republika uplatňuje kombináciu princíпов *ius sanguinis* a *ius soli* v zmysle spojenia predností oboch týchto princíпов a predchádzania alebo korigovania nežiaducich účinkov (v podobe bipolitizmu alebo apatridizmu) hlavného princípu použitím druhého princípu ako podporného.¹⁷

V zákone o štátnom občianstve SR sa v § 5 ods. 1 uvádza, že štátne občianstvo SR nadobúda dieťa narodením, ak aspoň jeden z jeho rodičov je štátnym občanom SR. Prípadný nežiaduci účinok tohto princípu, ktorý by mohol nastať (napr. ak by rodičia dieťaťa neboli známi alebo by nemali žiadne štátne občianstvo) koriguje zákon v ods. 2 toho istého paragrafu, pričom uvádza, že štátne občianstvo SR nadobúda dieťa narodením aj vtedy, ak bolo narodené na území SR a jeho rodičia sú bez štátnej príslušnosti alebo sú štátnymi príslušníkmi iného štátu a dieťa narodením nenadobúda štátnu príslušnosť ani jedného z nich (napr. v prípade, ak sa narodí na území SR rodičom, ktorí sú štátnymi príslušníkmi štátu, ktorý uznáva iba princíp *ius soli*). V § 5 ods. 2 tiež zákon stanovuje, že ak sa nepreukáže cudzie štátne občianstvo, je za občana SR považované aj dieťa, ktoré sa narodilo na území SR alebo bolo na tomto území nájdené a jeho rodičia nie sú známi (ak sa nepreukáže, že narodením nadobudlo štátne občianstvo iného štátu).¹⁸

- Iné.

O7. Akými spôsobmi môžu štátni príslušníci tretích krajín nadobudnúť občianstvo vo vašom členskom štáte? (vid' štatistická príloha)

- Bežnou naturalizáciou.

V súčasnosti je možné štátne občianstvo SR nadobudnúť narodením, osvojením alebo udelením. Všetky tieto spôsoby spadajú pod „bežnú naturalizáciu“ (angl. ordinary naturalisation) a sú štandardnými individuálnymi spôsobmi nadobudnutia štátneho občianstva. Pre túto štúdiu je najrelevantnejším spôsobom nadobudnutia štátneho občianstva SR udelenie (podľa § 7 zákona o štátnom občianstve SR).¹⁹

¹² SVÁK, J., CIBULKA, L., KLÍMA, K.: Ústavné právo Slovenskej republiky. 2. vydanie. Bratislava, BVŠP, 2009, s. 271, Migračné informačné centrum IOM, Štátne občianstvo SR.

¹³ V slovenskom kontexte však niekedy dochádza k nesprávnemu prekladu pojmu „nationality“ ako „národnosť“ (angl. ekvivalent pojmu „ethnicity“) a nie ako občianstvo resp. štátna príslušnosť.

¹⁴ To znamená, že musia byť splnené niektoré podmienky, ako napr. minimálna doba pobytu rodičov v krajine.

¹⁵ To znamená, že deti narodené v krajine cudzím občanom môžu automaticky získať občianstvo narodením pod podmienkou, že aspoň jeden z rodičov sa narodil v krajine.

¹⁶ To znamená, že deti narodené v krajine cudzím občanom môžu získať občianstvo narodením, ak aspoň jeden z ich rodičov sa takisto narodil v krajine a pod podmienkou splnenia istých podmienok, napr. minimálna doba pobytu rodičov.

¹⁷ PALÚŠ, I., SOMOROVÁ, L.: Štátne právo Slovenskej republiky. 2. vydanie. Košice, UPJŠ, 2008, s. 108.

¹⁸ § 5 ods.1) a 2) zákona č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

¹⁹ PALÚŠ, I., SOMOROVÁ, L.: Štátne právo Slovenskej republiky. 2. vydanie. Košice, UPJŠ, 2008, s. 110.

Špeciálnou naturalizáciou (napr. na základe samostatného zváženia ako napr. historického/etnicko-kultúrneho, z politických alebo iných dôvodov hodných zreteľa, investičných schém).

Na základe vyhlásenia/notifikácie.

Iné (napr. znovunadobudnutie predchádzajúceho občianstva).

O8. Ktorý z vyššie uvedených spôsobov predstavuje najčastejší spôsob nadobudnutia občianstva štátnymi príslušníkmi tretích krajín vo vašom členskom štáte? (vid' štatistická príloha)

Najčastejším spôsobom nadobudnutia občianstva je forma udelenia (naturalizácie). Dáta však nie je možné rozdeliť podľa kategórií uvedených v štatistickej prílohe 1.2, nakoľko takýto druh štatistickej zostavy nie je k dispozícii.

Kapitola 2: Podmienky a požiadavky nadobudnutia občianstva prostredníctvom bežnej naturalizácie

Aké sú požiadavky a podmienky získania občianstva pre štátnych príslušníkov tretích krajín vo vašom členskom štáte, ak občianstvo nie je nadobudnuté narodením?²⁰

V prípade nadobúdania štátneho občianstva udelením (naturalizácia) platí, že osoba musí podať žiadosť o udelenie štátneho občianstva SR osobne a splniť podmienky stanovené v zákone o štátnom občianstve SR.

Na udelenie štátneho občianstva SR neexistuje právny nárok, a to ani po splnení zákonom stanovených podmienok, to znamená, že Ministerstvo vnútra SR môže žiadosť zamietnuť.

Podľa § 7 uvedeného zákona možno udeliť štátne občianstvo žiadateľovi, ktorý nie je štátnym občanom SR a:

- má nepretržitý trvalý pobyt na území SR aspoň osem rokov bezprostredne predchádzajúcich podaniu žiadosti o udelenie štátneho občianstva SR,
- je bezúhonný²¹,
- nebol mu súdom uložený trest vyhostenia,
- proti ktorému nie je vedené trestné stíhanie,
- proti ktorému nie je vedené vydávacie konanie ani konanie o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu,
- proti ktorému nie je vedené konanie o administratívnom vyhostení,
- proti ktorému nie je vedené konanie o odňatie azylu,
- preukázal ovládanie slovenského jazyka slovom aj písmom a všeobecných znalostí o SR²²,
- plní si povinnosti vyplývajúce z ustanovení právnych predpisov upravujúcich pobyt cudzincov na území SR, verejné zdravotné poistenie, sociálne poistenie, starobné dôchodkové sporenie, dane, odvody, poplatky, zamestnávanie cudzincov a ďalšie povinnosti vyplývajúce pre cudzincov z právneho poriadku SR.²³

²⁰ Otázky v tejto kapitole sa týkajú len prípadov, keď ide primárne o získanie občianstva bežnou naturalizáciou (tzn. ide o legálny proces, keď štátny príslušník tretej krajiny, ktorý sa legálne nachádza na území členskej krajiny, môže získať občianstvo tejto členskej krajiny EÚ). Pod pojmom nový migrant rozumieme štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý nemá žiadne historické väzby s členskou krajinou (etnické, rodinné, historické). Podmienky získania občianstva pre druhú a tretiu generáciu migrantov a pre migrantov so špeciálnymi väzbami (napr. etnické alebo lingvistické) sa v tejto štúdii neopisujú.

²¹ Za bezúhonného sa na účely tohto zákona nepovažuje ten, kto bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin a od zahľadania odsúdenia neuplynulo päť rokov, koho trestné stíhanie za úmyselný trestný čin bolo právoplatne podmienene zastavené a od uplynutia skúšobnej doby neuplynulo päť rokov, koho trestné stíhanie za úmyselný trestný čin bolo zastavené rozhodnutím súdu o schválení zmiernosti alebo rozhodnutím prokurátora o schválení zmiernosti a od právoplatnosti tohto rozhodnutia neuplynulo päť rokov.

²² To neplatí pre žiadateľa, ktorý sa významne zaslúžil o ekonomický, vedecký, technický, sociálny, kultúrny, športový a iný prínos SR alebo bol prepustený zo štátneho zväzku SR na vlastnú žiadosť a má na území SR nepretržitý pobyt najmenej dva roky bezprostredne pred podaním žiadosti o udelenie štátneho občianstva SR. Uvedené neplatí tiež pre žiadateľa, ktorý v čase podania žiadosti nedovršil 14 rokov.

²³ Udelenie občianstva SR. Ministerstvo vnútra SR, dostupné na: <https://www.minv.sk/?udelenie-statneho-obcianstva-slovenskej-republiky> (citované dňa 28. 10. 2019), § 7 zákona o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

Informácie o dokladoch potrebných k žiadosti o udelenie štátneho občianstva sú uvedené v O24.

2.1. Kvalifikačné predpoklady

Dĺžka pobytu

O9. Po koľkých rokoch alebo mesiacoch (nepretržitého) pobytu vo vašej krajine môže štátny príslušník tretej krajiny nadobudnúť občianstvo vášho štátu?

Zákon o štátnom občianstve SR uvádza, že štátne občianstvo SR je možné udeliť žiadateľovi, ktorý nie je štátnym občanom SR a má na území SR nepretržitý trvalý pobyt (v súlade so zákonom o pobyte cudzincov) aspoň 8 rokov bezprostredne predchádzajúcich podaniu žiadosti o udelenie štátneho občianstva SR. Výnimky z tejto podmienky sú ustanovené v zákone, pričom sa vychádza v ústrety niektorým skupinám migrantov, napríklad manželovi/manželke štátneho občana SR, azylantovi, alebo osobe, ktorej pôsobenie je v záujme Slovenskej republiky²⁴ (viac informácií je uvedených v otázke O10).

O9a. Odvodzuje sa táto dĺžka pobytu od legálneho pobytu (t. j. registráciou na mestskom úrade alebo v registri obyvateľstva) alebo sa berie do úvahy aj obvyklý pobyt vo vašom členskom štáte (napr. doložením nájomnej zmluvy, školskej dochádzky, daňového priznania)?

Vyžaduje sa legálny pobyt.

Táto doba nepretržitého trvalého pobytu na území SR sa počíta na základe udeleného právoplatného pobytu. Obvyklý pobyt preukazovaný nájomnou zmluvou alebo daňovým priznaním nie je podkladom na určenie nepretržitého trvalého pobytu na území SR. Tieto dokumenty majú iba podporný charakter.

- Postačujúca je prítomnosť v krajine.
- Pobyt/prítomnosť v členskom štáte sa nevyžaduje a občianstvo je udelené po príchode (napr. investorská schéma).
- Iné.

O9b. Je táto dĺžka pobytu založená na skutočnom pobyte (t. j. fyzická prítomnosť počas bežnej a predĺženej doby pobytu na území) alebo postačuje mať povolenie na pobyt na požadovaný čas?

Áno, vyžaduje sa fyzická prítomnosť.

Podmienkou na nadobudnutie štátneho občianstva SR je nepretržitý trvalý pobyt aspoň 8 rokov bezprostredne pred podaním žiadosti s predpokladom, že sa osoba reálne zdržuje na území SR. Ministerstvo vnútra SR si môže vyžiadať aj ďalšie dokumenty, ktoré dokazujú túto skutočnosť, napr. doklady o pracovnej činnosti, doklady o evidencii na úrade práce, doklady o podaní daňového priznania a pod.²⁵

- Nie, postačuje mať povolenie na pobyt.
- Iné:

O9c. Akým spôsobom sa preukazuje (napr. druhy dokladov), že bola splnená požiadavka minimálnej dĺžky pobytu?

Nepretržitý trvalý pobyt na území SR aspoň 8 rokov bezprostredne pred podaním žiadosti sa preukazuje dokladom o pobyte na území SR, vydaným príslušným policajným orgánom.²⁶

O9d. Môže byť dĺžka pobytu prerušená? Ak áno, na ako dlho?

²⁴ Migračné informačné centrum IOM v Bratislave, Občianstvo SR, viac informácií na: <https://www.mic.iom.sk/sk/obcianstvo/podmienky-na-udelenie-statneho-obcianstva-sr.html> (citované dňa 28. 10. 2019).

²⁵ § 8 ods. 3) písm. i) zákona o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

²⁶ § 8 ods. 3) písm. e) zákona č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

Áno.

Nie.

Iné:

Predchádzajúci legálny pobyt

O10. Aký predchádzajúci legálny pobyt žiadateľa o udelenie štátneho občianstva sa berie do úvahy?

Trvalý pobyt. Počet rokov potrebných na získanie tohto štatútu a počet rokov potrebných mať tento štatút na získanie občianstva:

Žiadateľ o udelenie štátneho občianstva SR musí preukázať, že má nepretržitý trvalý pobyt na území SR aspoň 8 rokov bezprostredne pred podaním žiadosti dokladom o pobyte na území SR, vydaným príslušným policajným orgánom.

Trvalý pobyt je podľa zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov pobyt, ktorý oprávňuje štátneho príslušníka tretej krajiny zdržiavať sa, vycestovať a opätovne vstupovať na územie Slovenskej republiky v čase, na ktorý mu bol policajným útvarom udelený, ak tento zákon neustanovuje inak. Udeľuje sa buď na 5 rokov, alebo na neobmedzený čas²⁷.

Policajný útvar udelí trvalý pobyt na päť rokov cudzincovi:

- ktorý je manželom občana SR s trvalým pobytom na území SR alebo závislým príbuzným v priamom rade občana SR s trvalým pobytom na území SR,
- ktorý je slobodným dieťaťom mladším ako 18 rokov zvereným do osobnej starostlivosti cudzinca, ktorý je manželom občana SR s trvalým pobytom na území SR,
- ktorý je slobodným dieťaťom mladším ako 18 rokov cudzinca s trvalým pobytom na päť rokov alebo dieťaťom mladším ako 18 rokov zvereným do osobnej starostlivosti cudzinca s trvalým pobytom na päť rokov,
- ktorý je nezaopatreným dieťaťom starším ako 18 rokov, ktoré sa o seba nedokáže postarať z dôvodu dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu, cudzinca s trvalým pobytom,
- alebo ak je to v záujme Slovenskej republiky.²⁸

Policajný útvar udelí trvalý pobyt na neobmedzený čas cudzincovi, ktorý:

- má najmenej 4 roky udelený trvalý pobyt na päť rokov,
- je dieťaťom mladším ako 18 rokov cudzinca s trvalým pobytom na neobmedzený čas, alebo dieťaťom mladším ako 18 rokov zvereným do osobnej starostlivosti štátneho príslušníka tretej krajiny s trvalým pobytom na neobmedzený čas.²⁹

Štatút utečenca. Počet rokov:

Zákon o štátnom občianstve SR uvádza aj výnimky z vyššie uvedených podmienok, medzi inými kategóriami aj azylantom, pre ktorých platí, že pri podaní žiadosti o udelenie občianstva SR musia mať trvalý pobyt na území SR aspoň 4 roky bezprostredne pred podaním žiadosti (nie 8 rokov ako ostatní cudzinci). Tento fakt doložia dokladom o pobyte, ktorý vydal policajný útvar. Cudzincovi, ktorému bol udelený azyl, policajný útvar v doklade o pobyte uviedol poznámku „azylant“. Platnosť dokladu o pobyte azylanta je desať rokov; ak ide o azylanta, ktorému bol udelený azyl na tri roky, je platnosť dokladu tri roky.³⁰

Prechodný pobyt. Počet rokov:

Iné ochranné štatúty. Počet rokov:

²⁷ Zákon o pobyte cudzincov uvádza aj ďalší typ trvalého pobytu, a tým je pobyt štátneho príslušníka tretej krajiny s priznaným postavením osoby s dlhodobým pobytom Európskej únie (ďalej len „dlhodobý pobyt“).

²⁸ Migračné informačné centrum IOM v Bratislave, viac informácií na:

<https://www.mic.iom.sk/sk/obcianstvo/podmienky-na-udelenie-statneho-obcianstva-sr.html> (citované dňa 26. 10. 2019).

²⁹ Migračné informačné centrum IOM v Bratislave, viac informácií na:

<https://www.mic.iom.sk/sk/obcianstvo/podmienky-na-udelenie-statneho-obcianstva-sr.html> (citované dňa 28. 10. 2019).

³⁰ Marginal, o. z. <https://marginal.sk/wp-content/uploads/2018/02/2.AZYL-A-DOPLNKOVA-OCHRANA.pdf> (citované dňa 28. 10. 2019).

Iný štatút:

Zákon o štátnom občianstve SR priznáva výnimku z dĺžky požadovaného pobytu žiadateľovi, ktorý má na území Slovenskej republiky povolený pobyt, ale nemá na Slovensku nepretržitý trvalý pobyt v trvaní ôsmich rokov, ak ide o:

- osobu, ktorá uzavrela manželstvo so štátnym občanom SR, toto manželstvo trvá a žije v tomto manželstve v spoločnej domácnosti na území SR najmenej päť rokov bezprostredne predchádzajúcich podaniu žiadosti o udelenie štátneho občianstva;
- osobu, ktorá sa významne zaslúžila o prínos pre Slovenskú republiku v oblasti ekonomickej, vedeckej, technickej, kultúrnej, sociálnej alebo športovej, alebo je to z iného dôvodu v záujme SR³¹;
- osobu, ktorá má na území SR nepretržitý trvalý pobyt začínajúci najmenej tri roky pred dosiahnutím 18 rokov;
- osobu, ktorá je maloletým dieťaťom, ktorého zákonným zástupcom alebo poručníkom je štátny občan SR alebo právnická osoba určená súdom SR, a má nepretržitý pobyt na území SR najmenej dva roky bezprostredne predchádzajúce podaniu žiadosti o udelenie štátneho občianstva SR; dĺžka pobytu sa nevzťahuje na maloleté deti do dvoch rokov;
- osobu, ktorá sa narodila na území SR a má tu trvalý pobyt najmenej tri roky bezprostredne predchádzajúce podaniu žiadosti o udelenie štátneho občianstva SR;
- osobu, ktorá má na území SR nepretržitý pobyt najmenej desať rokov (t. j. aj prechodný) a v čase podania žiadosti o udelenie štátneho občianstva SR jej už bolo udelené povolenie na trvalý pobyt;
- osobu, ktorá je bez štátnej príslušnosti a má na území SR nepretržitý pobyt najmenej tri roky bezprostredne predchádzajúce podaniu žiadosti o udelenie štátneho občianstva SR;
- osobu, ktorá bola prepustená zo štátneho zväzku SR na vlastnú žiadosť³² a má na území SR nepretržitý pobyt najmenej dva roky bezprostredne predchádzajúce podaniu žiadosti o udelenie štátneho občianstva SR;
- osobu, ktorej jeden z rodičov bol v čase jej narodenia československým štátnym občanom a druhý cudzincom a podľa § 1 ods. 2 zákona č. 194/1949 Zb. o nadobúdaní a strácaní československého štátneho občianstva rodič – československý štátny občan nepožiadala o vyslovenie súhlasu krajský národný výbor s nadobudnutím československého štátneho občianstva a má na území SR nepretržitý pobyt najmenej dva roky bezprostredne predchádzajúce podaniu žiadosti o udelenie štátneho občianstva SR;
- osobu, ktorej bolo priznané postavenie Slováka žijúceho v zahraničí a je držiteľom osvedčenia Slováka žijúceho v zahraničí a zároveň má nepretržitý pobyt na území Slovenskej republiky najmenej 3 roky bezprostredne predchádzajúce podaniu žiadosti o udelenie štátneho občianstva.³³

2.2 Podmienky

Jazyk

O11. Je znalosť štátneho jazyka(ov) podmienkou na získanie občianstva vo všetkých prípadoch žiadosti a ak áno, aká je požadovaná úroveň?

Áno.

Jednou z podmienok udelenia štátneho občianstva SR je aj preukázanie ovládania slovenského jazyka slovom aj písmom. Zákon o štátnom občianstve SR uvádza, že pri vypĺňaní dotazníka (žiadosti

³¹ Iným dôvodom v záujme Slovenskej republiky je skutočnosť, ktorej existencia má zásadný význam pre spoločnosť a jej zohľadnenie je z hľadiska úloh štátu oprávneným záujmom Slovenskej republiky. Ide najmä o zlúčenie rodiny, zdravotné dôvody, humanitárne dôvody a o skutočnosť, že žiadateľom je bývalý štátny občan Slovenskej republiky. (Nariadenie Ministerstva vnútra SR o udeľovaní štátneho občianstva Slovenskej republiky z osobitných dôvodov, čl. 1 ods. 3).

³² Podľa § 9 zákona o štátnom občianstve SR.

³³ Migračné informačné centrum IOM v Bratislave, <https://www.mic.iom.sk/sk/obcianstvo/podmienky-na-udelenie-statneho-obcianstva-sr.html> (citované dňa 28. 10. 2019); zákon o štátnom občianstve SR.

o udelenie štátneho občianstva SR) okresný úrad v sídle kraja, diplomatická misia alebo konzulárny úrad SR overuje ovládanie slovenského jazyka žiadateľom. Ovládanie slovenského jazyka sa overuje spôsobom, ktorý zodpovedá zdravotnému stavu žiadateľa.

Azylanti a osoby bez štátnej príslušnosti nemuseli v minulosti preukazovať znalosť slovenského jazyka ako jednu z podmienok udelenia štátneho občianstva SR. Zmena nastala od 1. októbra 2007, odkedy musia aj tieto osoby preukazovať ovládanie slovenského jazyka rovnako ako všetci ostatní žiadatelia o štátne občianstvo.³⁴

Nie.

O11a. Ak áno, akým spôsobom je jazyková znalosť preukazovaná alebo hodnotená? Aké sú potrebné doklady a ktorý úrad zodpovedá za hodnotenie (napr. zástupcovia ministerstva, jazykí odborníci, súkromné jazykové inštitúcie, ktoré majú uzatvorenú zmluvu so štátom atď.)?

Ovládanie slovenského jazyka overuje trojčlenná komisia, ktorú vymenúva prednosta okresného úradu v sídle kraja, veľvyslanec alebo konzul. Kritériá a výber členov komisie je v plnej kompetencii prednostu resp. veľvyslancu alebo konzula. Na rozhodnutie komisie je potrebná účasť všetkých jej členov. Uznesenie komisie je prijaté, ak sa za jeho prijatie vyslovia najmenej dvaja členovia komisie. Ovládanie slovenského jazyka žiadateľom sa overuje:

- pohovorom, v ktorom sa kladú žiadateľovi otázky týkajúce sa jeho osoby a jemu blízkych osôb a otázky všeobecného charakteru, najmä z histórie, geografie a spoločensko-politického vývoja Slovenskej republiky,
- hlasným prečítaním náhodne vybraného článku z tlače v slovenskom jazyku obsahujúcom aspoň 500 slov, ktorý sa žiadateľovi odovzdá bezprostredne predtým, než ho prečíta,
- napísaním obsahu prečítaného článku v časovom limite 30 minút.³⁵

O overení ovládania slovenského jazyka je spísaná zápisnica o priebehu a výsledku overovania ovládania slovenského jazyka žiadateľom o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky, ktorá obsahuje:

- Hodnotenie trojčlennej komisie k ovládaniu slovenského jazyka žiadateľom o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky, ktoré sa vykonáva slovným vyjadrením „vyhovel/a“ alebo „nevyhovel/a“.
- Písomné hodnotenie trojčlennej komisie k ovládaniu slovenského jazyka žiadateľom o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky, v ktorom je potrebné, aby každý člen trojčlennej komisie uviedol o žiadateľovi, či otázkam, ktoré mu boli kladené, porozumel, či danému článku, ktorý mu bol odovzdaný bezprostredne predtým, než ho prečítal, porozumel a vedel v časovom limite 30 minút napísať obsah.
- Uznesenie o konečnom výsledku hodnotenia trojčlennej komisie, či žiadateľ preukázal alebo nepreukázal ovládanie slovenského jazyka slovom aj písmom a všeobecných znalostí o Slovenskej republike podľa § 7 ods. 1 písm. h) zákona a v rozsahu stanovenom v § 8 ods. 6 zákona.³⁶

Spoločný európsky referenčný rámec sa pre jazykové znalosti využíva len ako podporné kritérium hodnotenia.³⁷

O11b. Ak váš členský štát využíva jazykový test, bol tento test niekedy zhodnotený, napr. preukázalo sa, že tento test viedol k lepšej znalosti jazyka?

Áno.

Nie.

Test občianstva a záväzky

³⁴ Ibid.

³⁵ § 8 ods. 6 zákona NR SR č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

³⁶ Zdroj: Dotazník MV SR.

³⁷ Zdroj: Dotazník MV SR.

O12. Vyžaduje sa od všetkých žiadateľov o udelenie štátneho občianstva, aby absolvovali za týmto účelom test občianstva alebo integračný test?

Áno.

Nie.

Žiadateľ o udelenie štátneho občianstva SR neabsolvuje formálny test týkajúci sa občianstva SR, avšak súčasťou overovania ovládania slovenského jazyka je aj pohovor, v ktorom sa mu/jej kladú otázky aj z oblasti spoločensko-politického vývoja SR.³⁸

O12a. Ak áno, bol tento test niekedy zhodnotený?

Áno.

Nie.

O13. Je žiadateľ povinný sa právne alebo symbolicky zaviazat' k určitým hodnotám alebo normám (ako napr. ľudským právam, demokracii, právnemu štátu), keď žiada o udelenie štátneho občianstva a ak áno, ku ktorým?

Áno.

Áno, žiadateľ je zo zákona povinný zložiť sľub (viac v otázke O14), ktorým sa zaväzuje dodržiavať predovšetkým princípy právneho štátu.

Nie.

O14. Sú žiadatelia povinní zložiť formálny sľub vernosti vášmu členskému štátu (napr. prisaha vernosti)? Ak áno, platí to pri všetkých spôsoboch naturalizácie? Prosím vysvetlite rozdiely.

Áno.

Áno, štátne občianstvo SR sa nadobúda prevzatím listiny o udelení štátneho občianstva SR. Túto listinu odovzdáva okresný úrad v sídle kraja, diplomatická misia alebo konzulárny úrad SR žiadateľovi po zložení sľubu. Zloženie sľubu je povinnosťou žiadateľa a podmienkou na nadobudnutie štátneho občianstva. Tento sľub znie nasledovne:

„Sľubujem na svoju česť a svedomie, že budem verný Slovenskej republike, budem dodržiavať Ústavu Slovenskej republiky, ústavné zákony, zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy a riadne plniť všetky povinnosti občana Slovenskej republiky.“³⁹

Nie.

Bezúhonnosť

O15. Je štátny príslušník tretej krajiny povinný splniť nejaké požiadavky týkajúce sa bezúhonnosti (napr. čistý register trestov, požiadavka plnenia občianskych povinností ako napr. platenie daní), verejného poriadku, verejného zdravia? Ak áno, aké?

Áno.

Žiadateľ musí k žiadosti o udelenie štátneho občianstva SR doplniť aj odpis z registra trestov každého štátu, ktorého je alebo v minulosti bol štátnym občanom alebo v ktorom mal za posledných 15 rokov pred podaním žiadosti povolený pobyt. Tieto doklady nesmú byť staršie ako 6 mesiacov. Odpis z registra trestov je možné nahradiť dokladom, ktorý vydá príslušný orgán štátu a potvrdí ním bezúhonnosť žiadateľa v prípade, ak sa odpis nevydáva.

Ministerstvo vnútra SR skúma nielen, či je žiadateľ bezúhonný, ale aj či si plní povinnosti vyplývajúce zo zákona a predpisov. Žiadateľ musí ďalej doložiť aj potvrdenie daňového úradu, colného úradu a obce o zaplatení daní a poplatkov, potvrdenie zdravotnej poisťovne o zaplatení poistného na verejné zdravotné poistenie a dĺžke trvania poistného vzťahu, potvrdenie zamestnávateľa o zaplatení dane z príjmov a o zaplatení poistného na verejné zdravotné poistenie, sociálne poistenie a starobné dôchodkové poistenie.⁴⁰

³⁸ § 8 ods. 6 písm. a) zákona o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

³⁹ § 8a ods. 12 zákona o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

⁴⁰ Migračné informačné centrum IOM v Bratislave, <https://www.mic.iom.sk/sk/obcianstvo/podmienky-na-udelenie-statneho-obcianstva-sr.html> (citované dňa 28. 10. 2019).

Nie.

O15a. Ak áno, akým spôsobom je potrebné preukázať (napr. dokladom), že boli splnené podmienky týkajúce sa bezúhonnosti?

Vid' odpoveď O15.

Finančné zabezpečenie

O16. Berie sa do úvahy ekonomická/finančná situácia alebo životný štandard žiadateľa? Ak áno, akým spôsobom (napr. minimálny príjem a majetok)? Týka sa to všetkých spôsobov naturalizácie? Vysvetlite rozdiely.

Áno.

Áno, finančná situácia môže byť prekážkou pri udelení štátneho občianstva Slovenskej republiky. U žiadateľov sa skúma nielen nepretržitá fyzická prítomnosť na území Slovenskej republiky počas celého rozhodného obdobia, ale aj preukázanie zdroja príjmov a schopnosti financovania svojho pobytu a pobytu blízkych osôb na území Slovenskej republiky.⁴¹ Hodnotiacim kritériom je v každom individuálnom prípade preukázanie pravidelného príjmu zo zárobkovej činnosti, podnikateľskej činnosti alebo predložením výpisu z účtu v banke.

Nie.

O16a. Ak áno, aký dôkaz (napr. doklady) sa vyžaduje na preukázanie minimálneho príjmu/majetku?

Žiadateľ musí doložiť potvrdenie o zdroji príjmov postačujúcich na financovanie pobytu žiadateľa a jemu blízkych osôb na území SR, ak je dobrovoľne nezamestnaný. Ministerstvo vnútra SR si môže vyžiadať od žiadateľa aj ďalšie doklady, ak sú potrebné na rozhodnutie vo veci alebo preukázanie konkrétnej skutočnosti týkajúcej sa celého pobytu žiadateľa na území SR (napr. doklady o pracovnej činnosti, podnikateľskej činnosti, poberaní materského alebo rodičovského príspevku, atď.)⁴².

O17. Berie sa do úvahy aj bytová situácia štátneho príslušníka tretej krajiny?

Áno.

Túto skutočnosť overuje už Úrad hraničnej a cudzineckej polície P PZ pri udeľovaní pobytu žiadateľom o pobyt, ktorí sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín. Žiadateľ už pri žiadosti o pobyt musí doložiť doklad o zabezpečení ubytovania a súhlas obce o tom, že ubytovanie v nehnuteľnosti, kde sa bude štátny príslušník tretej krajiny zdržiavať počas pobytu, spĺňa podmienky podľa osobitného predpisu.⁴³ Následne Ministerstvo vnútra SR pri žiadosti o udelenie štátneho občianstva SR vyžaduje k žiadosti doložiť aj doklad o pobyte na území SR, ktorý vzhľadom na uvedené by sám osebe mal byť dôkazom, že žiadateľ splnil požiadavky na ubytovanie.

Okrem toho si okresný úrad v sídle kraja vyžiada od príslušného útvaru Policajného zboru stanovisko k žiadosti o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky, a žiadosť o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky s týmto stanoviskom pošle ministerstvu.⁴⁴

Nie.

O17a. Ak áno, aké dôkazy (napr. dokumenty) sa vyžadujú na zdokladovanie splnenia podmienky bývania?

Vid' otázka O17.

Iné

O18. Existujú aj iné požiadavky ako tie vymenované vyššie?

⁴¹ Zdroj: Dotazník MV SR.

⁴² Migračné informačné centrum IOM v Bratislave, <https://www.mic.iom.sk/sk/obcianstvo/podmienky-na-udelenie-statneho-obcianstva-sr.html> (citované dňa 28. 10. 2019).

⁴³ Zákon o pobyte cudzincov č. 404/2011.

⁴⁴ Zdroj: Dotazník MV SR.

Áno.

Nie.

2.3 Bezpečnosť

O19. Existujú špecifické kritériá, kedy je možné občianstvo odoprieť (napr. ohrozenie národnej bezpečnosti a verejného poriadku)?

Áno.

Pri posudzovaní žiadosti o udelenie štátneho občianstva SR, MV SR prihliada aj na verejný záujem a osobitne na bezpečnostné hľadisko, a preto požiada o stanovisko osobitný útvar Policajného zboru, a ak je to potrebné, aj Slovenskú informačnú službu a iné dotknuté štátne orgány. Ministerstvo si vyžiada od Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky odpis z registra trestov týkajúci sa žiadateľa o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky. Žiadateľ by taktiež nemal mať súdom uložený trest vyhodenia, ani by sa proti nemu nemalo viesť trestné stíhanie, vydávacie konanie ani konanie o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu, konanie o administratívnom vyhodení ani konanie o odňatí azylu.⁴⁵

Nie.

2.4 Špecifické skupiny štátnych príslušníkov tretích krajín

O20. Sú vyššie opísané podmienky na udelenie štátneho občianstva odlišné v prípade špecifických skupín štátnych príslušníkov tretích krajín, ako napr. pre:

- a. utečencov
- b. iné osoby s udelenou medzinárodnou ochranou
- c. špeciálne skupiny legálnych migrantov
- d. iné skupiny, ktoré sú vo vašej krajine významne zastúpené, vrátane osôb bez štátnej príslušnosti

Spôsob nadobúdania štátneho občianstva je pre všetky kategórie cudzincov rovnaký – udelenie štátneho občianstva. Rozdiely sú v niektorých podmienkach udelenia v závislosti od špecifickej kategórie, do ktorej žiadateľ môže spadať. Výnimky zo všeobecných podmienok sú ustanovené v zákone, pričom sa vychádza v ústrety niektorým skupinám migrantov, napríklad manželovi/manželke štátneho občana SR, azylantovi alebo osobe, ktorej pôsobenie je v záujme Slovenskej republiky⁴⁶ (Vid' otázku O10).

O20a. Utečenci

Zákon o štátnom občianstve SR uvádza, že ak je žiadateľ azylantom na území SR aspoň 4 roky bezprostredne pred podaním žiadosti a má na území SR povolený pobyt, nemusí spĺňať podmienku o nepretržitom trvalom pobyte 8 rokov na území SR ako ostatní cudzinci. Tento fakt je potrebné doložiť dokladom o pobyte, ktorý vydal policajný útvar. Cudzincovi, ktorému bol udelený azyl, policajný útvar v doklade o pobyte uviedol „azylant“.⁴⁷

O20b. Iné osoby s udelenou medzinárodnou ochranou

Táto kategória žiadateľov musí spĺňať rovnaké požiadavky ako všetci ostatní cudzinci a nemá ustanovené zo zákona výnimky.

O20c. Špeciálne skupiny legálnych migrantov, napr. osoby so znevýhodnením alebo osoby vo vyššom veku

⁴⁵ § 7 ods. 1c) až g) zákona o štátnom občianstve.

⁴⁶ Migračné informačné centrum IOM v Bratislave, viac informácií na: <https://www.mic.iom.sk/sk/obcianstvo/podmienky-na-udelenie-statneho-obcianstva-sr.html> (citované dňa 28. 10. 2019).

⁴⁷ Marginal, o. z., Azyl a doplnková ochrana, dostupné na: <https://marginal.sk/wp-content/uploads/2018/02/2.AZYL-A DOPLNKOVA-OCHRANA.pdf> (citované dňa 21. 10. 2019).

Ďalšie výnimky z uvedeného pravidla bezprostredného trvalého pobytu na území SR aspoň 8 rokov pred podaním žiadosti uvádza zákon pre nasledovné kategórie (bez ohľadu na ich zastúpenie v krajine):

- Manžel/manželka štátneho občana SR, pokiaľ toto manželstvo trvá a žijú v spoločnej domácnosti v SR najmenej počas 5 rokov bezprostredne predchádzajúcich podaniu žiadosti;
- Osoba, ktorá sa zaslúžila o významný prínos pre SR⁴⁸ alebo z iného dôvodu v záujme SR (ide predovšetkým o skutočnosť, ktorej existencia má zásadný význam pre spoločnosť a jej zohľadnenie je z hľadiska úloh štátu oprávneným záujmom Slovenskej republiky. Ide najmä o zlúčenie rodiny, zdravotné dôvody, humanitárne dôvody a o skutočnosť, že žiadateľom je bývalý štátny občan Slovenskej republiky.⁴⁹)
- Osoba, ktorá má na území SR nepretržitý legálny pobyt (zákon nešpecifikuje, aký druh pobytu) najmenej 10 rokov a v čase podania jej už bolo udelené povolenie na trvalý pobyt.

O20d. Iné skupiny, ktoré sú vo vašej krajine významne zastúpené (napr. osoby bez štátnej príslušnosti, maloletí, investori, občania susedných krajín).

Napriek tomu, že osoby bez štátnej príslušnosti ani maloletí nie sú zastúpení v SR vo vyššom počte, zo zákona majú zjednodušené podmienky vzhľadom na povinnú dĺžku nepretržitého trvalého pobytu na území SR. Osobám bez štátnej príslušnosti s nepretržitým pobytom na území SR najmenej 3 roky bezprostredne predchádzajúce podaniu žiadosti možno po splnení zákonom stanovených podmienok udeliť štátne občianstvo SR. Maloletému, ktorého zákonný zástupca alebo poručník je občan SR alebo právnická osoba určená súdom SR a má nepretržitý pobyt aspoň dva roky pred podaním žiadosti, taktiež možno udeliť občianstvo SR. Z tohto pravidla sú vyňaté deti do dvoch rokov veku. Deti narodené na území SR, ktoré mali v SR trvalý pobyt aspoň tri roky bezprostredne pred podaním žiadosti, sú taktiež oprávneným žiadateľom podľa zákona. Podobne to platí aj v prípade maloletých s nepretržitým pobytom na území SR najmenej 3 roky pred dosiahnutím 18. roku veku.⁵⁰ Maloletí do 14 rokov neskladajú sľub štátneho občana SR a taktiež nie sú povinní preukazovať znalosť slovenského jazyka.⁵¹

Občania tretích krajín (Ukrajina v prípade susediacich štátov SR) majú zjednodušené podmienky len v prípade, ak majú zároveň postavenie Slováka žijúceho v zahraničí. Pre žiadateľa, ktorému bolo vydané osvedčenie preukazujúce postavenie Slováka žijúceho v zahraničí, je postačujúce, ak má nepretržitý pobyt na území SR najmenej 3 roky bezprostredne predchádzajúce podaniu žiadosti (a nie 8 rokov).

Kapitola 3: Procedurálne aspekty nadobudnutia občianstva v členskom štáte

O21. Prosím stručne opíšte aktuálny proces získania štátneho občianstva vo vašej krajine štátnymi príslušníkmi tretích krajín prostredníctvom bežnej naturalizácie.

Žiadateľ o štátne občianstvo SR musí v prvom rade vyplniť písomnú žiadosť o udelenie štátneho občianstva a podať ju osobne na okresnom úrade v sídle kraja (na odbore všeobecnej vnútornej správy), diplomatickej misii alebo konzulárnom úrade SR. Doručením žiadosti sa začína samotné konanie. Končí sa prevzatím listiny alebo dňom právoplatnosti vydaného rozhodnutia o neudelení štátneho občianstva.

Žiadateľ podáva žiadosť o udelenie štátneho občianstva aj so všetkými potrebnými prílohami, pričom ministerstvo si môže od žiadateľa vyžiadať aj ďalšie podklady, ak je to potrebné pre rozhodnutie vo veci.

⁴⁸ Podľa Nariadenia Ministerstva vnútra SR č. 1/2015 osobitnými dôvodmi je skutočnosť, že žiadateľ je osobou, ktorá sa významne zaslúžila o prínos pre Slovenskú republiku v oblasti ekonomickej, vedeckej, technickej, kultúrnej, sociálnej alebo športovej alebo iný dôvod v záujme Slovenskej republiky.

⁴⁹ Nariadenie Ministerstva vnútra SR č. 1/2015 o udeľovaní štátneho občianstva Slovenskej republiky z osobitných dôvodov.

⁵⁰ § 7 ods. 2 písm. a) až h) zákona o štátnom občianstve SR.

⁵¹ Praktická príručka pre žiadateľov o štátne občianstvo SR, Ministerstvo vnútra SR, 2008, dostupné na: https://www.minv.sk/swift_data/source/verejna_sprava/obu_kosice/slobodny_pristup_k_informaciam/obcan/vz_ory/ovvs/alica_sk.pdf (citované 20. 11. 2019).

Žiadateľ vyplňa pri podaní žiadosti dotazník podľa pokynov zamestnanca okresného úradu v sídle kraja. Pri vyplňaní dotazníka žiadateľa pri podaní žiadosti orgán, ktorý prijíma žiadosť, overuje pohovorom, čítaním článku a napísaním jeho obsahu, či žiadateľ dostatočne ovláda slovenský jazyk. Ovládanie slovenského jazyka sa overuje spôsobom, ktorý zodpovedá zdravotnému stavu žiadateľa. Okresný úrad v sídle kraja si vyžiada stanovisko príslušného útvaru Policajného zboru a následne zašle celý spis žiadateľa, aj s vyjadrením príslušného policajného útvaru, Ministerstvu vnútra SR na rozhodnutie.⁵² Ministerstvo vnútra SR si vyžiada od Generálnej prokuratúry SR odpis z registra trestov, týkajúci sa žiadateľa. Taktiež si môže vyžiadať aj stanovisko Slovenskej informačnej služby a iných orgánov.

Ministerstvo vnútra SR, ktoré žiadosť potom posudzuje, si žiadateľa môže pozvať na osobný rozhovor, najmä za účelom vysvetlenia niektorej skutočnosti, týkajúcej sa jeho osoby.

Po splnení všetkých zákonom požadovaných podmienok a preukázaní dostatočnej úrovne slovenského jazyka Ministerstvo vnútra SR môže – ale nemusí – žiadateľovi občianstvo udeliť. Pri rozhodovaní zohľadňuje záujmy Slovenskej republiky, najmä z hľadiska bezpečnosti štátu, vnútorného právneho poriadku, zahraničnopolitických záujmov, záväzkov Slovenskej republiky voči tretím štátom, sociálno-ekonomickej situácie, ako aj stanoviská dotknutých štátnych orgánov a Policajného zboru.⁵³

O21a. Sú deti automaticky naturalizované v prípade, že ich rodičia získajú občianstvo?

Áno.

Nie.

Zákon o štátnom občianstve rozoznáva maloletého do 14 a maloletého od 14 do 18 rokov. Pri nadobudnutí štátneho občianstva udelením v SR deti nenadobúdajú štátne občianstvo rodiča automaticky. Za maloleté dieťa do dovŕšenia 14 rokov podáva žiadosť o udelenie občianstva jeho zákonný zástupca, poručník alebo opatrovník. Najčastejšie je touto osobou rodič dieťaťa. Maloleté dieťa do 14 rokov, ktoré rodič uviedol vo svojej žiadosti o udelenie štátneho občianstva SR, nadobúda štátne občianstvo spolu s rodičom. Žiadateľ predloží k žiadosti o udelenie štátneho občianstva SR maloletému dieťaťu do 14 rokov rodný list dieťaťa, doklad o pobyte dieťaťa na území SR, potvrdenie príslušného útvaru Policajného zboru, potvrdenie zdravotnej poisťovne o zaplatení poisťného na verejné zdravotné poistenie za dieťa a dĺžke trvania poisťného vzťahu.⁵⁴

Žiadateľ, ktorý už dovŕšil 14 rokov, pri podaní žiadosti o udelenie štátneho občianstva SR vyplní aj „Dotazník žiadateľa o udelenie štátneho občianstva SR“, ktorý vydáva Ministerstvo vnútra SR. Dotazník žiadateľa, ktorý ešte nedovŕšil 18 rokov, podpisujú aj rodičia žiadateľa. Ak ho podpisuje len jeden z rodičov, je potrebné priložiť súhlas druhého rodiča s úradne osvedčeným podpisom. Na maloleté dieťa sa nevzťahujú niektoré podmienky udelenia štátneho občianstva, napr. žiadateľ do 14 rokov nemusí preukazovať znalosti slovenského jazyka a všeobecné znalosti o SR, musí mať nepretržitý pobyt na území SR najmenej tri roky pred dovŕšením 18 rokov (namiesto 8 rokov), nemusí skladať sľub, vzťahuje sa naň nižší poplatok (do 15 rokov je 100 EUR, od 15 rokov do 18 rokov je 150 EUR)⁵⁵, a i. (pozri O20d).

O22. Ktoré verejné inštitúcie/agentúry sú súčasťou procesu získania občianstva štátnymi príslušníkmi tretích krajín vo vašom členskom štáte?

Vo veci samotnej koná a štátne občianstvo SR udeľuje Ministerstvo vnútra SR (a okresný úrad v sídle kraja). Žiadosť o udelenie štátneho občianstva SR taktiež môže prijať a ovládanie slovenského jazyka overovať aj Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR (diplomatická misia alebo konzulárny úrad SR v zahraničí). Do konania sú zapojené aj ďalšie úrady, ktoré ministerstvo vnútra dožiada na zistenie relevantných skutočností, týkajúcich sa konania alebo žiadateľa a jeho celkového pobytu na území SR. Ide predovšetkým o príslušný útvar Policajného zboru, Ministerstvo

⁵² Migračné informačné centrum, viac informácií na: <https://www.mic.iom.sk/sk/obcianstvo/konanie-o-udeleni-statneho-obcianstva.html> (citované dňa 20. 10. 2019).

⁵³ Ibid.

⁵⁴ Zákon o štátnom občianstve SR, Praktická príručka pre žiadateľov o štátne občianstvo SR, Migračný úrad Ministerstva vnútra SR, UNHCR, 2008, dostupné na: https://www.minv.sk/swift_data/source/verejna_sprava/obu_kosice/slobodny_pristup_k_informaciam/obcan/vz_ory/ovvs/alica_sk.pdf (citované dňa 20. 10. 2019).

⁵⁵ Ibid, zákon č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch.

spravodlivosti SR a Generálnu prokuratúru SR, ale aj Slovenskú informačnú službu alebo Migračný úrad MV SR v prípade, ak ide o azylanta a ďalšie.

O23. Sú tieto procesy digitalizované? Je možné podať žiadosť o občianstvo elektronicky?

Áno.

Nie.

Žiadosť o udelenie štátneho občianstva SR musí byť podaná písomne osobne na okresnom úrade v sídle kraja, diplomatickej misii alebo na konzulárnom úrade SR a žiadateľ musí splniť podmienky stanovené v zákone o štátnom občianstve SR vrátane doloženia potrebných príloh k žiadosti.⁵⁶

O24. Aké dokumenty je potrebné priložiť k žiadosti o získanie občianstva napr. pas, rodný list a pod. (okrem dôkazov o splnení podmienok opísaných v Kapitole 2)?

Písomná žiadosť o udelenie štátneho občianstva SR má obsahovať:

- meno, priezvisko, rodné priezvisko, rodné číslo, ak ho má pridelené, dátum a miesto narodenia žiadateľa;
- adresu trvalého pobytu žiadateľa;
- dôvody žiadosti o udelenie štátneho občianstva SR a
- dátum a podpis žiadateľa

Žiadateľ k žiadosti doloží:

- stručný životopis;
- doklad totožnosti;
- rodný list;
- doklad o osobnom stave⁵⁷;
- doklad o pobyte na území SR⁵⁸;
- doklad o bezúhonnosti nie starší ako 6 mesiacov⁵⁹;
- listinu o prepustení zo štátneho zväzku Československej republiky, Československej socialistickej republiky alebo Slovenskej republiky alebo naturalizačný certifikát, alebo potvrdenie o nadobudnutí štátneho občianstva iného štátu, ak žiadateľ je bývalým občanom,
- osvedčenie preukazujúce postavenie Slováka žijúceho v zahraničí, ak toto postavenie má;
- ďalšie doklady: potvrdenie daňového úradu, colného úradu a obce o zaplatení daní a poplatkov; údaje potrebné na vyžiadanie výpisu z obchodného registra alebo výpis zo živnostenského registra; potvrdenie zamestnávateľa o pracovnom pomere a kópiu pracovnej zmluvy; potvrdenie zdravotnej poisťovne o zaplatení poistného na verejné zdravotné poistenie a dĺžke trvania poistného vzťahu; potvrdenie zamestnávateľa o zaplatení dane z príjmov a o zaplatení poistného na verejné zdravotné poistenie, sociálne poistenie a starobné dôchodkové sporenie; potvrdenie o štúdiu; potvrdenie o poberaní dôchodku; potvrdenie o evidencii uchádzača o zamestnanie; potvrdenie o zdroji príjmov postačujúcich na financovanie pobytu žiadateľa a jemu blízkych osôb na území Slovenskej republiky, ak je dobrovoľne nezamestnaný.⁶⁰

⁵⁶ § 8 ods. 1) zákona o štátnom občianstve SR.

⁵⁷ ktorým je sobášny list, právoplatný rozsudok alebo potvrdenie o rozvode manželstva, úmrtný list manžela, ak je žiadateľ ženatý muž alebo vydatá žena, rozvedený alebo ovdovený

⁵⁸ ak ide o bývalého občana, doklad o poslednom trvalom pobyte na území Slovenskej republiky alebo čestné vyhlásenie o tomto pobyte

⁵⁹ ktorým je odpis z registra trestov každého štátu, ktorého je alebo v minulosti bol štátnym občanom, a odpis z registra trestov každého štátu, v ktorom mal povolený pobyt v posledných 15 rokoch pred podaním žiadosti o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky, alebo iný doklad o bezúhonnosti vydaný príslušnými orgánmi týchto štátov

⁶⁰ Migračné informačné centrum IOM, viac informácií na: <https://www.mic.iom.sk/sk/obcianstvo/konanie-o-udeleni-statneho-obcianstva.html> (citované dňa 20. 10. 2019).

Doklady, ktoré sa žiadateľa netýkajú, nahradí čestným vyhlásením s odôvodnením ich nepredloženia. Za maloleté dieťa podáva žiadosť podľa § 8 jeho zákonný zástupca, poručník alebo opatrovník.⁶¹

O25. Aká je maximálna zákonom stanovené lehota na rozhodnutie o (ne)udelení občianstva (ak je relevantné) a ako dlho proces trvá v praxi? Ak majú jednotlivé fázy procesu stanovené maximálne lehoty (napr. registrácia, žiadosť, atď.), prosím uveďte ich samostatne pre každú fázu. Sú niektoré prípady riešené prednostne alebo v zrýchlenom konaní, a ak áno, tak ktoré?

Konanie o udelení štátneho občianstva SR sa začína doručením žiadosti Ministerstvu vnútra SR – odboru z príslušného okresného úradu v sídle kraja a končí sa prevzatím listiny alebo dňom právoplatnosti vydaného rozhodnutia o neudelení štátneho občianstva. Podľa zákona o štátnom občianstve SR má Ministerstvo vnútra SR na rozhodnutie vo veci zákonnú lehotu 24 mesiacov od doručenia žiadosti. Táto lehota neplynie počas doručovania vyžiadaných stanovísk správnym orgánom⁶² potrebných na rozhodnutie vo veci. Lehota 24 mesiacov je vo väčšine prípadov dodržaná, konanie trvá v priemere jeden a pol roka.

Zrýchlene prebieha len konanie o udeľovaní štátneho občianstva SR z osobitných dôvodov⁶³ (bývalí občania), pretože nie je potrebné preverovanie určitých skutočností, keďže ide o bývalých občanov, ktorí spravidla nežijú na území SR.

O26. Aký je poplatok za podanie žiadosti o udelenie občianstva (v EUR)? Do tejto sumy nezahŕňajte poplatky za preklad dokumentov, jazykové kurzy, atď. Uveďte, ak sú stanovené odlišné poplatky v prípade podania žiadosti z rôznych dôvodov.

Zákon č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov uvádza správne poplatky k žiadosti o udelenie štátneho občianstva SR nasledovne:

1. za udelenie štátneho občianstva SR osobe nad 18 rokov je 700 EUR
2. za udelenie štátneho občianstva SR dieťaťu:
 - a. do 15 rokov je 100 EUR
 - b. od 15 rokov do 18 rokov je 150 EUR
3. za udelenie štátneho občianstva SR bývalým slovenským alebo československým štátnym občanom a reoptantom podľa medzinárodného práva je 20 EUR

Od tohto poplatku sú oslobodení cudzinci, ktorým bol udelený azyl a ukrajinskí presídlení z oblasti Černobyľu.

Poplatok sa uhrádza až pri prevzatí listiny o udelení štátneho občianstva.⁶⁴

O27. Vyžaduje sa doloženie aj iných dôkazov k žiadosti o udelenie občianstva okrem tých, ktoré sú uvedené vyššie (napr. certifikát o znalosti jazyka)?

Zákon o štátnom občianstve SR uvádza, že Ministerstvo vnútra SR si môže od žiadateľa vyžiadať aj ďalšie doklady, ako vyššie uvedené, ak sú potrebné na rozhodnutie vo veci alebo preukázanie konkrétnej skutočnosti týkajúcej sa celého pobytu žiadateľa na území SR (napr. doklady o pracovnej činnosti, podnikateľskej činnosti, poberaní materského alebo rodičovského príspevku, atď.)⁶⁵.

⁶¹ Ibid.

⁶² podľa § 8a ods. 3 zákona o štátnom občianstve SR.

⁶³ podľa Nariadenia MV SR č. 1/2015.

⁶⁴ Migračné informačné centrum IOM, viac informácií na: <https://www.mic.iom.sk/sk/obcianstvo/konanie-o-udeleni-statneho-obcianstva.html> (citované dňa 20. 10. 2019).

⁶⁵ Migračné informačné centrum IOM, viac informácií na: <https://www.mic.iom.sk/sk/obcianstvo/konanie-o-udeleni-statneho-obcianstva.html> (citované dňa 20. 10. 2019).

O28. Do akej miery je v rozhodovacom procese možná voľná úvaha? Ide o absolútnu voľnú úvahu alebo podmienenú voľnú úvahu?⁶⁶

Ministerstvo vnútra SR postupuje pri rozhodovaní o žiadosti o udelenie štátneho občianstva na základe absolútnej voľnej úvahy⁶⁷.

O29. Zaznamenali ste nejaké problémy pri verifikácii totožnosti žiadateľov o naturalizáciu?

Ministerstvo vnútra SR doposiaľ pri rozhodovaní o udelení štátneho občianstva SR nezaznamenalo problémy pri overovaní totožnosti žiadateľa o udelenie občianstva.⁶⁸

O30. Existuje možnosť odvolania alebo použitia iného právneho prostriedku v prípade, ak je žiadosť o udelenie občianstva zamietnutá? Ak áno, musia orgány, ktoré rozhodujú o žiadosti, poskytnúť informácie o dôvodoch jej zamietnutia?

Áno.

Na udelenie občianstva nie je právny nárok. Ministerstvo vnútra občianstvo nemusí udeliť, aj keď žiadateľ splní všetky zákonom stanovené podmienky. Žiadateľ má však možnosť podať voči neprávoplatným rozhodnutiam vydaným správnym orgánom v správnom konaní riadny opravný prostriedok a tým je rozklad voči vydanému rozhodnutiu o zamietnutí žiadosti o udelenie štátneho občianstva SR. V rozhodnutiach sa uvádzajú dôvody zamietnutia žiadosti o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky.⁶⁹ Opravný prostriedok je potrebné podať do 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia o nevyhovení žiadosti o udelenie občianstva.⁷⁰ O opravnom prostriedku rozhoduje minister vnútra na základe návrhu rozkladovej komisie.

Žiadateľ môže taktiež podať opätovnú žiadosť o udelenie občianstva po uplynutí 2 rokov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ministerstva o nevyhovení žiadosti.

Nie.

O31. Aké sú najčastejšie dôvody zamietnutia žiadosti o udelenie občianstva? Ak je to možné, uveďte päť najčastejších dôvodov. *Dôvody môžu zahŕňať napr. nedostatočnú znalosť jazyka, nedostatočnú dobu pobytu, záznam v registri trestov, nestanovenú identitu.*

Medzi najčastejšie dôvody neudelenia štátneho občianstva SR patrí nedostatočná znalosť jazyka, nepostačujúca dĺžka pobytu na území SR, neodporúčajúce stanoviská odboru cudzineckej polície Úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru, odboru riadenia kriminálnych analýz PZ, Ministerstva spravodlivosti SR, zápis v registri trestov, nulové daňové priznania, a i.⁷¹

O32. Organizuje sa vo vašej členskej krajine ceremoniál udelenia občianstva? Ak áno, je účasť na ňom povinná alebo dobrovoľná?

Áno.

Z dôvodu, že štátne občianstvo SR sa nadobúda prevzatím listiny o udelení štátneho občianstva SR po zložení sľubu štátneho občana Slovenskej republiky, je účasť na tejto ceremónii povinná na nadobudnutie štátneho občianstva SR. Listinu žiadateľovi odovzdáva okresný úrad v sídle kraja, diplomatická misia alebo konzulárny úrad SR. Zloženie sľubu je podmienkou nadobudnutia štátneho

⁶⁶ Absolútna voľná úvaha znamená, že štát môže ponechať orgánom právo absolútnej voľnej úvahy pri udeľovaní občianstva, bez ohľadu na to, či žiadatelia spĺňajú zákonné podmienky. Podmienená voľná úvaha znamená, že orgány majú len obmedzenú možnosť zamietnuť žiadosť v prípade žiadateľov, ktorí spĺňajú zákonné podmienky.

⁶⁷ Konzultácia MV SR (zo dňa 24. 4. 2020).

⁶⁸ Zdroj: Dotazník MV SR.

⁶⁹ Zdroj: Dotazník MV SR.

⁷⁰ Praktická príručka pre žiadateľov o štátne občianstvo SR, Migračný úrad Ministerstva vnútra SR, UNHCR, 2008, dostupné na:

https://www.minv.sk/swift_data/source/verejna_sprava/obu_kosice/slobodny_pristup_k_informaciam/obcan/vzory/ovvs/alica_sk.pdf (citované dňa 10. 10. 2019).

⁷¹ Zdroj: Dotazník MV SR.

občianstva. Sľub neskladajú deti mladšie ako 14 rokov, osoby, ktorým to ich zdravotný stav neumožňuje a osoby, ktoré sú pozbavené spôsobilosti na právne úkony. Sľub sa skladá do rúk prednostu okresného úradu v sídle kraja, veľvyslanca, konzula alebo nimi poverenej osoby. Ak si žiadateľ bez uvedenia vážneho dôvodu neprevezme listinu o udelení štátneho občianstva SR do šiestich mesiacov po doručení písomnej výzvy, ministerstvo konanie zastaví. Rozhodnutie o zastavení konania bude vyznačené v spise a žiadateľ bude o zastavení konania upovedomený.⁷²

Nie.

Podpora v procese podávania žiadosti

O33. Poskytuje vaša členská krajina informácie a/alebo povzbudzuje štátnych príslušníkov tretích krajín na podanie žiadosti o udelenie občianstva?

Áno.

Nie.

O34. Poskytuje vláda podporu žiadateľom počas procesu podávania žiadosti? Viete identifikovať príklady osvedčenej praxe vo vašej členskej krajine?

Áno.

Nie.

Podpora žiadateľom o štátne občianstvo nie je na Slovensku inštitucionalizovaná. Integračné služby, poradenstvo (aj v oblasti občianstva SR) a kurzy slovenského jazyka/asistencia sú poskytované prostredníctvom rôznych organizácií pôsobiacich v SR.

Bezplatné právne a pracovné poradenstvo, vrátane poradenstva v oblasti štátneho občianstva SR, ako aj bezplatné kurzy slovenského jazyka poskytuje Migračné informačné centrum IOM v SR cudzincom z tretích krajín. Azylantom a osobám s doplnkovou ochranou poskytujú právne poradenstvo a zastupovanie mimovládne organizácie (ADRA, Liga za ľudské práva) v rozsahu pôsobnosti svojich projektov. Občianske združenie Mareena asistuje cudzincom pri integračnom procese, organizuje komunitné aktivity aj s majoritnou spoločnosťou, rozvíja celospoločenskú diskusiu a pomáha cudzincom v integrácii aj po jazykovej stránke.⁷³

O35. Organizuje, podporuje alebo financuje vaša členská krajina integračné opatrenia (napr. formou vzdelávania, tréningov), aby uľahčila získanie občianstva? Ak áno, uveďte, či sú tieto opatrenia stanovené zákonom.

Áno.

Nie.

Kapitola 4: Dvojité občianstvo

O36. Je štátny príslušník tretej krajiny povinný vzdať sa svojho občianstva za účelom nadobudnutia štátneho občianstva vašej členskej krajiny?

Áno.

Nie.

Iné.

Legislatíva SR umožňuje dvojaké štátne občianstvo, ale len za špecifických okolností. Osoba nie je povinná vzdať sa svojho druhého/ďalšieho občianstva, ak nadobudne štátne občianstvo SR. V tomto zmysle zákon povoľuje dvojaké občianstvo. Zákon však znevýhodňuje občanov SR alebo osoby

⁷² Migračné informačné centrum IOM, <https://www.mic.iom.sk/sk/obcianstvo/konanie-o-udeleni-statneho-obcianstva.html> (citované dňa 10. 10. 2019), § 8a ods. 10) zákona o štátnom občianstve SR.

⁷³ Migračné informačné centrum IOM, viac informácií na: <https://www.mic.iom.sk/sk/>, Liga za ľudské práva, viac informácií na: <http://www.hrl.sk/>, Mareena, viac informácií na: <https://mareena.sk/>, ADRA, viac informácií na: <https://www.adra.sk/>.

s dvojakým občianstvom, z ktorých jedno je občianstvo SR v tom, že uvádza, že ak štátny občan SR (teda aj „nový“ štátny občan SR) dobrovoľne nadobudne cudzie štátne občianstvo na základe výslovného prejavu vôle, ktorým je žiadosť, vyhlásenie alebo iný úkon smerujúci k nadobudnutiu cudzieho štátneho občianstva, dňom vykonania tohto prejavu vôle stráca štátne občianstvo SR. To znamená, že ak štátny príslušník tretej krajiny nadobudne štátne občianstvo SR a chce nadobudnúť ďalšie občianstvo, občianstvo SR stratí. Ten, kto stráca týmto spôsobom štátne občianstvo, je povinný túto skutočnosť oznámiť okresnému úradu v sídle kraja. V praxi však ministerstvo môže zistiť danú skutočnosť len na základe oznámenia danej osoby alebo oznámenia iných štátov (spolupráca v oblasti oznamovania je rozvinutá napr. s Nórsnym riaditeľstvom pre imigráciu [Norwegian Directorate of Immigration – UDI] o udelení štátneho občianstva Nórskeho kráľovstva). Ministerstvo vnútra SR z vlastnej iniciatívy nadobudnutie cudzieho štátneho občianstva neoveruje.⁷⁴

Zákon však uvádza aj výnimky z tohto pravidla – nadobudnutie cudzieho štátneho občianstva manželstvom alebo narodením.

K strate štátneho občianstva SR nedôjde, ak štátny občan SR nadobudol cudzie štátne občianstvo v súvislosti s uzavretím manželstva so štátnym občanom iného štátu, a to za predpokladu, že cudzie štátne občianstvo manžela nadobudol za trvania spoločného manželstva. Vzhľadom na rozdielnosť právnych úprav jednotlivých štátov v oblasti nadobudnutia štátneho občianstva z dôvodu uzavretia manželstva je potrebné túto výnimku zo straty štátneho občianstva Slovenskej republiky posudzovať tak, že ak v deň právoplatnosti rozhodnutia o nadobudnutí cudzieho štátneho občianstva manžela toto spoločné manželstvo trvá, k strate štátneho občianstva Slovenskej republiky nedôjde, bez ohľadu na dĺžku pobytu v danom štáte a dĺžku trvania tohto manželstva.⁷⁵

K strate štátneho občianstva Slovenskej republiky rovnako nedôjde, ak bolo cudzie štátne občianstvo nadobudnuté narodením, teda ak dieťa nadobudlo narodením ex lege dvojaké alebo viacnásobné štátne občianstvo, a to podľa princípu ius sanguinis (podľa rodu) alebo ius soli (podľa miesta narodenia) alebo ich kombináciou (napr. dieťa narodené dvom cudzincom – občanovi SR v USA).⁷⁶

O37. Závisí požiadavka vzdať sa svojho pôvodného občianstva od pôvodného občianstva tejto osoby, a existujú aj nejaké výnimky (napr. pre štátnych príslušníkov tretích krajín, ktoré nepovoľujú zrieknutie sa občianstva)?

Osoba nie je povinná vzdať sa svojho (pôvodného) občianstva na to, aby mohla nadobudnúť občianstvo SR.

Sú však v platnosti dve medzinárodné zmluvy využívané na účel zamedzenia dvojakého štátneho občianstva a to:

1. Zmluva medzi ČSSR a ZSSR o zamedzení vzniku dvojakého štátneho občianstva uzavretá dňa 6. 6. 1980 v Moskve, uverejnená vyhláškou v Zbierke zákonov SR pod č. 71/1981 Zb., nadobudla účinnosť dňa 7. 7. 1981, v praxi sa uplatňuje iba vo vzťahu k Ruskej federácii (t. j. ak chce občan Ruskej federácie požiadať o udelenie občianstva SR, musí preukázať vzdanie sa ruského občianstva a pri narodení dieťaťa štátnemu občanovi Ruskej federácie a štátnemu občanovi SR majú rodičia dieťaťa možnosť vykonať voľbu štátneho občianstva dieťaťa do troch mesiacov od jeho narodenia).
2. Zmluva medzi ČSSR a Maďarskou ľudovou republikou o úprave niektorých otázok štátneho občianstva uzavretá 4. 11. 1960, uverejnená vyhláškou č. 37/1961 Zb., nadobudla účinnosť dňa 19. 3. 1961, platí dodnes a v praxi sa uplatňuje len pri narodení dieťaťa štátnemu občanovi Maďarska a štátnemu občanovi SR, keď majú rodičia dieťaťa možnosť vykonať voľbu štátneho občianstva dieťaťa do jedného roka od jeho narodenia).⁷⁷

O38. Existujú špeciálne požiadavky, ktoré musia štátni príslušníci tretích krajín splniť na to, aby mohli žiadať o alebo mať štátne občianstvo vašej členskej krajiny a zároveň si ponechať svoje iné občianstvo/va? Ak áno, aké sú to požiadavky?

Áno.

Nie.

⁷⁴ Zdroj: Dotazník MV SR.

⁷⁵ Zdroj: Dotazník MV SR, § 9 ods. 17) zákona o štátnom občianstve SR.

⁷⁶ Zdroj: Dotazník MV SR, § 9 ods. 18) zákona o štátnom občianstve SR.

⁷⁷ Zdroj: Dotazník MV SR.

Osoba nie je povinná vzdať sa svojho (pôvodného) občianstva na to, aby mohla nadobudnúť občianstvo SR. Táto podmienka platí všeobecne, s výnimkou aplikácie vyššie uvedených zmlúv (viď O37).

O39. Existujú špeciálne obmedzenia pre štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí majú dvojité občianstvo? Má dvojité občianstvo za následok menej práv (napr. prístup k niektorým druhom zamestnania)?

Áno.

Nie.

O40. Ak vaša členská krajina povoľuje dvojité/viacnásobné štátne občianstvo, priniesla takáto politika nejaké špecifické výhody alebo výzvy?

Áno.

Nie.

Kapitola 5: Občianstvo a integrácia

O41. Akým spôsobom sa integračná politika vašej členskej krajiny zaoberá témou získania občianstva? Je oblasť občianstva súčasťou vašej národnej integračnej stratégie/akčného plánu?

Áno.

Integračná politika SR je považovaná za hlavný dokument v oblasti integrácie cudzincov na Slovensku. V časti 7, ktorá sa zaoberá špecificky občianstvom Slovenskej republiky, Integračná politika uvádza, že „udelenie štátneho občianstva je prirodzeným završením procesu integrácie cudzinca v danej spoločnosti“ a považuje ho preto, vzhľadom na rovnocennosť štátneho občianstva SR bez ohľadu na titul nadobudnutia, za kľúčové z pohľadu samotného integračného procesu.⁷⁸ Cudziniec, ktorému je udelené štátne občianstvo SR, sa stáva občanom, ktorý nadobúda rovnaké práva a povinnosti ako všetci ostatní občania SR.

V dokumente Integračná politika SR sa ďalej uvádza:

„Integračná politika SR má záujem na tom, aby sa cudzinci, ktorí sú súčasťou slovenskej spoločnosti alebo sa svojou činnosťou významne zaslúžili o prínos pre SR stávali občanmi SR. Klesajúci demografický trend na našom území naznačuje, že SR by mala byť voči štátnym príslušníkom tretích krajín otvorenejšia a poskytovať im čo najvhodnejšie podmienky pre ich život na území Slovenska a následne im uľahčovať život ako naturalizovaným občanom.“⁷⁹

Nie.

O42. Existujú dôkazy, napr. z výskumu alebo hodnotení, či získanie občianstva uľahčuje integráciu, hlavne v oblasti pracovného trhu?

V SR sa nerobil takýto výskum. Vo všeobecnosti nadobudnutie štátneho občianstva podporuje integráciu jednotlivca do spoločnosti a považuje sa za završenie procesu integrácie.⁸⁰

O43. Aké sú nové práva a povinnosti a hlavné rozdiely medzi tým, keď má osoba občianstvo v porovnaní s tým, keď má trvalý alebo dlhodobý pobyt vo vašom členskom štáte?

⁷⁸ Integračná politika SR, 2014, dostupné na: <https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/ministerstvo/integracia-cudzincov/dokumenty/vlastny-material-integracna-politika-januar-2014.pdf> (citované 28. 10. 2019).

⁷⁹ Integračná politika SR, 2014, dostupné na: <https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/ministerstvo/integracia-cudzincov/dokumenty/vlastny-material-integracna-politika-januar-2014.pdf> (citované 28. 10. 2019).

⁸⁰ Zdroj: MPSVaR SR.

O43a. Účasť v regionálnych a národných voľbách.

Podľa zákona o podmienkach výkonu volebného práva⁸¹ má právo voliť do Národnej rady SR len občania SR, ktorý najneskôr v deň volieb dovŕšil 18 rokov. Cudzinci, aj napriek registrovanému trvalému či dlhodobému pobytu túto možnosť nemajú. Podmienka štátneho občianstva SR platí rovnako aj pri pasívnom volebnom práve do Národnej rady SR.⁸²

Právo voliť do orgánov samosprávnych krajov majú tzv. obyvatelia samosprávneho kraja, t. j. občania SR a cudzinci s trvalým pobytom v obci, ktorá patrí do územia samosprávneho kraja, alebo s trvalým pobytom vo vojenskom obvode, ktorý patrí na účely volieb do orgánov samosprávneho kraja do jeho územia. Obyvateľ samosprávneho kraja musí najneskôr v deň konania volieb dovŕšiť 18 rokov na to, aby mohol byť oprávneným voličom. Rovnaké podmienky platia aj v prípade pasívneho volebného práva do orgánov samosprávnych krajov.⁸³

Podobne aj pri voľbách do orgánov samosprávy obce má právo voliť obyvateľ obce, ktorý má trvalý pobyt v obci. Za poslanca obecného zastupiteľstva, v hlavnom meste SR Bratislave a v meste Košice mestského zastupiteľstva a miestneho zastupiteľstva môže byť zvolený obyvateľ obce, ktorý má trvalý pobyt v obci, v ktorej kandiduje, a najneskôr v deň volieb dovŕši 18 rokov veku.⁸⁴

V prípade komunálnych volieb je zápis do voličského zoznamu v SR automatický. V momente, keď sa osoba zaregistruje ako osoba s pobytom v danom štáte, automaticky bude zaradená do zoznamu voličov do komunálnych volieb.⁸⁵

O43b. Prístup k určitým druhom zamestnania (zamestnania, ktoré sú prístupné len pre občanov vašej krajiny).

Zákon o štátnej službe⁸⁶ uvádza, že právo uchádzať sa o prijatie do štátnej služby má štátny občan Slovenskej republiky, občan iného členského štátu Európskej únie, občan štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore, ako aj občan Švajčiarskej konfederácie (štátni príslušníci tretích krajín sú teda z uvedeného vylúčení). Ďalej zákon zužuje okruh potenciálnych oprávnených uchádzačov nasledovne:

Ak oprávnené záujmy Slovenskej republiky vyžadujú, aby štátnu službu na štátnozamestnaneckom mieste vykonával štátny občan Slovenskej republiky, má právo uchádzať sa o prijatie do štátnej služby len štátny občan Slovenskej republiky.⁸⁷

Vláda svojím nariadením č. 114/2017 Z. z. ďalej určila oblasti štátnozamestnaneckých miest, na ktorých môže štátnu službu vykonávať len štátny občan SR. Ide o nasledovné oblasti: justícia, obrana, priemyselné vlastníctvo, vnútro, ochrana utajovaných skutočností, kybernetická bezpečnosť, investície, informatizácia. O miesto v štátnozamestnaneckom pomere sa ďalej môžu uchádzať len občania SR v služobnom úrade, ktorým je Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky, Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky, Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, krajská prokuratúra, a taktiež o miesto mimoriadnej významnosti, alebo vyžadujúce si oprávnenie na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami.⁸⁸

O43c. Iné rozdiely/výhody, ako napr. sociálne a ekonomické práva (sociálne zabezpečenie, benefity, príspevky, atď.)?

Sociálne zabezpečenie na Slovensku má tri základné formy: 1. sociálne poistenie, 2. štátna sociálna pomoc, 3. sociálna podpora. Sociálne zabezpečenie sa vzťahuje na legálny pobyt cudzincov na Slovensku a splnenie podmienok ustanovených zákonom. Z toho vyplýva, že štátni príslušníci tretích krajín s pobytom v SR majú po splnení podmienok ustanovených zákonom pri jednotlivých formách sociálneho zabezpečenia prístup k sociálnemu zabezpečeniu rovnako ako občania SR.⁸⁹

⁸¹ Zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

⁸² Ibid.

⁸³ Ibid.

⁸⁴ Ibid.

⁸⁵ Komunálne voľby, dostupné na: https://europa.eu/youreurope/citizens/residence/elections-abroad/municipal-elections/index_sk.htm, (citované 29. 10. 2019).

⁸⁶ Zákon č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

⁸⁷ Ibid.

⁸⁸ Nariadenie vlády č. 114/2017 Z. z., ktorým sa ustanovujú štátnozamestnanecké miesta, na ktorých môže štátnu službu vykonávať len štátny občan Slovenskej republiky.

⁸⁹ Ad hoc otázka Európskej migračnej siete (EMN) Francúzska o podmienkach prístupu k sociálnemu zabezpečeniu pre štátnych príslušníkov tretích krajín.

O44. Ako podporujete nových občanov, po tom čo získajú občianstvo v ich novom postavení (napr. informačné stretnutia organizované na miestnej úrovni, iné informačné materiály)? Máte nejaké skúsenosti alebo osvedčené postupy v tejto oblasti?

Vzhľadom na to, že udelenie štátneho občianstva SR je považované za završenie procesu integrácie cudzinca v spoločnosti, nie je takáto podpora štátom poskytovaná.

O45. So získaním štátneho občianstva súvisí aj získanie občianstva EÚ, ktoré so sebou prináša práva, akými sú napr. právo slobodne sa pohybovať alebo usadiť sa v rámci EÚ, právo voliť alebo byť volený do EP alebo právo zúčastniť sa komunálnych volieb. Poskytujete novým občanom informácie alebo nejakú podporu v súvislosti s ich nadobudnutými právami občanov EÚ (napr. poskytovanie informačných materiálov o právach a povinnostiach občanov EÚ alebo poskytovanie špecificky cielených informácií)? Ide o iné/dodatočné informácie v porovnaní s informáciami poskytovanými všetkým občanom o ich právach a povinnostiach ako občanov EÚ?

„Noví“ občania sú považovaní v právach aj povinnostiach za rovnocenných občanov SR. Informácie, ktoré sú poskytované ohľadom práv a povinností občanov EÚ, sú rovnaké pre všetkých občanov a nie sú špecificky zamerané na konkrétne skupiny.

O46. Existujú indície (napr. na základe správ, štúdií alebo štatistík), že by získanie občianstva uľahčovalo mobilitu do iných členských štátov a/alebo mobilitu alebo dlhodobú migráciu do nečlenských krajín EÚ?

Áno.

Nie.

Kapitola 6: Závery

Na základe štatistík je možné konštatovať, že počty naturalizovaných cudzincov v SR sa za posledných 5 rokov držia stabilne na relatívne nízkej úrovni. Nadobúdanie štátneho občianstva SR nie je prioritnou témou parlamentných, mediálnych ani verejných diskusií.

Právny poriadok SR uplatňuje pri nadobúdaní štátneho občianstva SR kombináciu princípov ius sanguinis a ius soli. V súčasnosti je možné nadobudnúť štátne občianstvo SR narodením, osvojením alebo udelením. Táto štúdia sa zaoberala len tretím spôsobom nadobudnutia – udelením.

Na základe dostupných údajov neboli identifikované špecifické osvedčené postupy alebo výzvy v oblasti udeľovania štátneho občianstva SR a SR v súčasnosti neplánuje rozsiahlejšie opatrenia alebo zmeny, ktoré by sa týkali štátnych príslušníkov tretích krajín pri snahe nadobudnúť štátne občianstvo SR.

Tabuľka 1c): Počet štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí získali občianstvo vašej členskej krajiny v roku 2018, v členení podľa 10 hlavných predchádzajúcich občianstiev, podľa pohlavia a vekovej skupiny.

	Krajina občianstva	30-34 rokov			Krajina občianstva	35-39 rokov			Krajina občianstva	40-44 rokov		
		Spolu	M	Ž		Spolu	M	Ž		Spolu	M	Ž
Top 1 krajina bývalého občianstva	Srbsko	35	19	16	Ukrajina	21	7	14	Ukrajina	21	5	16
Top 2 krajina bývalého občianstva	Ukrajina	21	5	16	Srbsko	23	16	7	Srbsko	11	5	6
Top 3 krajina bývalého občianstva	Vietnam	12	6	6	Vietnam	9	6	3	USA	8	3	5
Top 4 krajina bývalého občianstva	Austrália	3	1	2	USA	7	5	2	Vietnam	4	1	3
Top 5 krajina bývalého občianstva	Ruská fed.*	2	0	2	Kanada	6	4	2	Kanada	3	2	1
Top 6 krajina bývalého občianstva	Sýria*	2	1	1	Bielorusko	5	0	5	Austrália*	2	1	1
Top 7 krajina bývalého občianstva	AF/AL/DZ/ CN/EG/EC/ JO/CA/KZ/ MD/NG/NI/ MK/US/TH/ TN/UZ	1			Austrália	3	2	1	Tunisko	2	2	0
Top 8 krajina bývalého občianstva					Albánsko*	2	2	0	Turecko	2	1	1
Top 9 krajina bývalého občianstva					Ekvádor*	2	1	1	AF/BY/BO/ BA/BR/EG/ PH/IN/IL/ JO/MD/RU/ MK/TW	1		
Top 10 krajina bývalého občianstva					Moldavsko*	2	0	2				
					Turecko*	2	2	0				

Tabuľka 1d): Počet štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí získali občianstvo vašej členskej krajiny v roku 2018, v členení podľa 10 hlavných predchádzajúcich občianstiev, podľa pohlavia a vekovej skupiny.

	Krajina občianstva	45-49 rokov			Krajina občianstva	50-54 rokov			Krajina občianstva	55-59 rokov		
		Spolu	M	Ž		Spolu	M	Ž		Spolu	M	Ž
Top 1 krajina bývalého občianstva	Srbsko	17	14	3	Ukrajina*	11	2	9	Srbsko	7	6	1
Top 2 krajina bývalého občianstva	Ukrajina	16	7	9	Srbsko*	11	7	4	Ukrajina	5	2	3
Top 3 krajina bývalého občianstva	Ruská fed.	4	1	3	Arménsko*	2	0	2	USA	4	3	1
Top 4 krajina bývalého občianstva	Bielorusko*	3	0	3	Ruská fed.*	2	0	2	AU/IL/KZ/ SO/VN	1		
Top 5 krajina bývalého občianstva	USA*	3	1	2	USA*	2	1	1				
Top 6 krajina bývalého občianstva	Vietnam*	3	2	1	Vietnam*	2	1	1				
Top 7 krajina bývalého občianstva	AU/PH/MA/ SO/SY/TR	1			AF/CU	1						
Top 8 krajina bývalého občianstva												
Top 9 krajina bývalého občianstva												
Top 10 krajina bývalého občianstva												

Tabuľka 1e): Počet štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí získali občianstvo vašej členskej krajiny v roku 2018, v členení podľa 10 hlavných predchádzajúcich občianstiev, podľa pohlavia a vekovej skupiny.

	Krajina občianstva	60-64 rokov			Krajina občianstva	65 a viac		
		Spolu	M	Ž		Spolu	M	Ž
Top 1 krajina bývalého občianstva	USA	4	2	2	USA	11	9	2
Top 2 krajina bývalého občianstva	Ukrajina	2	0	2	Ukrajina	9	1	8
Top 3 krajina bývalého občianstva	Izrael*	1	1	0	Srbsko	3	2	1
Top 4 krajina bývalého občianstva	Ruská fed.*	1	1	0	Argentína	2	2	0
Top 5 krajina bývalého občianstva	Srbsko*	1	1	0	Kanada	2	2	0
Top 6 krajina bývalého občianstva	x	x	x	x	Ruská fed.	1	0	1
Top 7 krajina bývalého občianstva	x	x	x	x	x			
Top 8 krajina bývalého občianstva	x	x	x	x	x			
Top 9 krajina bývalého občianstva	x	x	x	x	x			
Top 10 krajina bývalého občianstva	x	x	x	x	x			

Zdroj: MV SR

*bez poradia, keďže dáta sú v prípade týchto krajín identické

Tabuľka 2: Počet štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí získali občianstvo v rokoch 2014 – 2018, v členení podľa spôsobu získania občianstva a pohlavia.

Dôvod nadobudnutia občianstva	2014			2015			2016			2017			2018		
	Spolu	M	Ž	Spolu	M	Ž	Spolu	M	Ž	Spolu	M	Ž	Spolu	M	Ž
Spolu (v prípade SR bežná naturalizácia)	305	147	158	316	167	149	316	165	151	479	260	219	381	189	192

Zdroj: MV SR

Tabuľka 3: Podiel štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí získali občianstvo vašej členskej krajiny, zo všetkých obyvateľov vašej krajiny, ktorí nie sú občania EÚ v roku 2018.

	Spolu	M	Ž
Podiel občanov z krajín mimo EÚ, ktorí získali občianstvo (v %)	0,58%	nedostupné	nedostupné

Zdroj: MV SR

*nie je možné uviesť údaje členené podľa pohlavia

Vysvetlivky:

M – muži

Ž – ženy

Poznámka: Údaje o počte štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí získali dvojité občianstvo v rokoch 2014 – 2018, v členení podľa spôsobu získania občianstva a pohlavia nemá SR k dispozícii.